

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om biståndsram och anslag för utgiftsområde 7. Utskottet tillstyrker också Riksrevisionens förslag om medel för internationellt utvecklingssamarbete. Därmed avstyrker utskottet oppositionspartiernas alternativa budgetförslag. Biståndsramen uppgår till 46,1 miljarder kronor, vilket motsvarar 0,99 procent av den bruttonationalinkomst (BNI) för 2017 som beräknades vid budgeteringstillfället. Anslagen inom utgiftsområdet uppgår till ca 35 miljarder kronor för 2017. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om garantier och bemyndiganden.

Samtliga motionsförslag avstyrks. Utskottet hänvisar i flertalet av dessa frågor till pågående arbete.

I betänkandet finns 13 reservationer (M, SD, C, V, L, KD). Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har inte deltagit i beslutet om biståndsram och anslag. Dessa partier redovisar i stället sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2016/17:1 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Cirka 115 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Den statliga budgetprocessen	7
Betänkandets disposition	7
Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden	9
Målet för utgiftsområde 7	9
Resultatredovisning	9
Utvecklingspolitikens inriktning	22
Övriga motioner	32
Reservationer	33
1. Resultatredovisning, punkt 1 (M)	33
2. Resultatredovisning, punkt 1 (SD)	33
3. Ändring av OECD:s definition av bistånd, punkt 3 (SD)	34
4. Prioriteringar inom utgiftsområdet, punkt 4 (M)	35
5. Prioriteringar inom utgiftsområdet, punkt 4 (SD)	39
6. Prioriteringar inom utgiftsområdet, punkt 4 (C)	40
7. Prioriteringar inom utgiftsområdet, punkt 4 (V)	42
8. Prioriteringar inom utgiftsområdet, punkt 4 (L)	45
9. Prioriteringar inom utgiftsområdet, punkt 4 (KD)	47
10. Övriga frågor inom utvecklingssamarbetet, punkt 5 (SD)	52
11. Övriga frågor inom utvecklingssamarbetet, punkt 5 (V)	54
12. Övriga frågor inom utvecklingssamarbetet, punkt 5 (L)	54
13. Övriga frågor inom utvecklingssamarbetet, punkt 5 (KD)	55
Särskilda yttranden	58
1. Biståndsram och anslag inom utgiftsområde 7, punkt 2 (M)	58
2. Biståndsram och anslag inom utgiftsområde 7, punkt 2 (SD)	59
3. Biståndsram och anslag inom utgiftsområde 7, punkt 2 (C)	60
4. Biståndsram och anslag inom utgiftsområde 7, punkt 2 (L)	60
5. Biståndsram och anslag inom utgiftsområde 7, punkt 2 (KD)	61
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	63
Propositionen	63
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	63
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionspartiernas anslagsförslag	76
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	77
<i>Bilaga 4</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	78

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Resultatredovisning

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:465 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–3,

2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkande 16 och

2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 2, 4 och 5.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

2. Biståndsram och anslag inom utgiftsområde 7

a) Biståndsramen

Riksdagen fastställer biståndsramen för 2017 till 0,99 procent av den bruttonationalinkomst (BNI) för 2017 som beräknades vid budgeteringstillfället i enlighet med EU-förordningen för nationalräkenskaperna ENS 2010.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 7 punkt 1 och avslår motionerna

2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkande 3,

2016/17:2895 av Markus Wiechel m.fl. (SD) i denna del,

2016/17:3082 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 3,

2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 1 i denna del,

2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 1 i denna del,

2016/17:3423 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L) i denna del och

2016/17:3448 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) i denna del.

b) Anslagen och anslagsvillkoren för 2017

Riksdagen anvisar, med de anslagsvillkor som utskottet angett anslagen för 2017 inom utgiftsområde 7 i enlighet med utskottets förslag i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 7 punkterna 4 och 6 samt avslår motionerna

2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 3, 6, 8 och 11,

2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 1, 2 och 4–9,

2016/17:2895 av Markus Wiechel m.fl. (SD) i denna del,

2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkandena 1 i denna del, 9, 24 och 26,

2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 1 i denna del, 3 och 7–10,

2016/17:3423 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L) i denna del och

2016/17:3448 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) i denna del.

c) Bemyndigande om garantier för biståndsverksamhet

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 ikläda staten betalningsansvar för statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till 12 000 000 000 kronor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 7 punkt 2.

d) Bemyndigande till regeringen att besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om kapitaltillskott på högst 400 000 000 kronor till Swedfund International AB.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 7 punkt 3.

e) Beställningsbemyndigande för anslaget 1:1

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 74 350 000 000 kronor för perioden 2018–2028.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2016/17:1 utgiftsområde 7 punkt 5.

3. Ändring av OECD:s definition av bistånd

Riksdagen avslår motion

2016/17:461 av Björn Söder m.fl. (SD).

Reservation 3 (SD)

4. Prioriteringar inom utgiftsområdet

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:48 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28,

2016/17:463 av Björn Söder m.fl. (SD),

2016/17:474 av Björn Söder m.fl. (SD),

2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 9 och 12,

2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 2 och 3,

2016/17:1079 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 23,

2016/17:1195 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 3, 9 och 10,

2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 10 och 14,

2016/17:2768 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 37 och 39,

2016/17:3082 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 2 och 4–8,

2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 21,

2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkandena 5–8, 11–13, 18 och 27,

2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 6,

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 23,

2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 6,

2016/17:3387 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 26 och
2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 4 (M)

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (C)

Reservation 7 (V)

Reservation 8 (L)

Reservation 9 (KD)

5. Övriga frågor inom utvecklingsarbetet

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:460 av Johan Nissinen m.fl. (SD),

2016/17:472 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5,

2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 10,

2016/17:1200 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 7,

2016/17:2468 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2,

2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 11–13,

2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkandena 15, 17 och 25 samt

2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 32.

Reservation 10 (SD)

Reservation 11 (V)

Reservation 12 (L)

Reservation 13 (KD)

6. Övriga motioner

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 1 december 2016

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Karin Enström (M)*, Sofia Arkelsten (M)*, Markus Wiechel (SD)*, Pyry Niemi (S), Kerstin Lundgren (C)*, Pernilla Stålhammar (MP), Krister Örnfjäder (S), Björn Söder (SD)*, Sofia Damm (KD)*, Maria Andersson Willner (S), Sotiris Delis (M)*, Lotta Johnsson Fornarve (V), Mathias Sundin (L)*, Maria Stockhaus (M)*, Åsa Eriksson (S) och Jamal Mouneimne (S).

* Avstår från ställningstagande under punkt 2, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas regeringens budgetförslag inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd som inkluderar förslag från Riksrevisionen till riksdagen om myndighetens anslag för internationellt utvecklingssamarbete (prop. 2016/17:1 utg.omr. 7). I betänkandet behandlas också ett stort antal motionsförslag från den allmänna motionstiden 2016/17.

I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2017 och förslagen i motionerna från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna. I bilaga 3 finns utskottets förslag till anslagsfördelning.

Vid sammanträdena den 20 oktober respektive den 27 oktober 2016 fick utskottet information av biståndsminister Isabella Lövin och vikarierande generaldirektör Marie Ottosson, Sida, om frågor som rör utgiftsområdet. Utskottet besökte också Sida i maj 2016.

Den 24 november 2016 informerade Ulrika Modéer, statssekreterare för biståndsfrågor, utskottet inför EU:s ministerrådsmöte om utveckling.

Vid sammanträdet den 12 oktober 2016 fick utskottet en föredragning av riksrevisor Margareta Åberg om myndighetens internationella utvecklingssamarbete och om granskningsrapporten Ett förutsägbart bistånd – trots osäker finansiering (RiR 2016:13).

Finansminister Magdalena Andersson, statssekreterare Ulrika Modéer och riksbankschefen Stefan Ingves lämnade den 29 september information till utrikes- och finansutskottet inför årsmötena i Internationella valutafonden och Världsbanken.

Utskottet besökte den 26 oktober 2016 Swedfund där vd Anna Ryott presenterade verksamheten med fokus på genomförandet av Agenda 2030 genom hållbara investeringar.

Chefen för UNWRA besökte utskottet den 27 oktober 2016 och informerade om aktuella frågor i regionen.

Delegationer från utrikesutskottet besökte i februari 2016 Etiopien, Tanzania och Moçambique. Syftet med resorna var dels att få en överblick över den politiska och ekonomiska utvecklingen i Afrika genom möten med representanter för regionala organisationer i Etiopien, dels att besöka länder som Sverige bedriver ett långsiktigt och omfattande utvecklingssamarbete med. En delegation besökte också Israel och Palestina för diskussioner om det politiska läget och Sveriges insatser i området.

Ett antal ledamöter från utskottet deltog i Sveriges delegation till toppmötet om humanitära frågor i Istanbul i maj 2016.

Ett antal ledamöter från utskottet har också deltagit i högnivåmötet om utvecklingseffektivitet i Nairobi i månadsskiftet november/december 2016.

Den statliga budgetprocessen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i första steget fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

I detta ärende ska utrikesutskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagen fastställer sedan anslagen för utgiftsområdet genom ett enda beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Riksdagen bestämde den 23 november 2016 utgiftsramen för 2017 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd till 46,1 miljarder kronor.

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del av utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden analyserat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 7 i budgetpropositionen. Analysen har syftat till att vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att målet för utgiftsområdet och regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlas de förslag i budgetpropositionen och de motioner som gäller anslag inom utgiftsområde 7. Slutligen behandlas frågor om politikens inriktning och ett antal motionsförslag som väckts under den allmänna motionstiden 2016/17. Förslagen i dessa motioner gäller en rad olika frågor med en mer allmän inriktning på internationellt bistånd.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Utgiftsområdet består av sex anslag: anslaget för biståndsverksamhet, förvaltningsanslagen för Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete

(Sida), Nordiska Afrikainstitutet (NAI) och Folke Bernadotteakademien (FBA), Riksrevisionens anslag för internationellt utvecklingsamarbete samt anslaget för utvärdering av internationellt bistånd. De delar som inte finansieras från biståndsramen är förvaltningskostnader för samarbete inom Östersjöregionen samt garantiavgifter för Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån som inte klassificeras som bistånd.

I propositionen föreslås anslag för budgetåret 2017 samt vissa bemyndiganden. Regeringen föreslår att riksdagen fastställer biståndsramen för 2017 till 0,99 procent av den brutto nationalinkomst (BNI) för 2017 som beräknades vid budgeteringstillfället i enlighet med EU-förordningen för nationalräkenskaperna ENS 2010. Detta motsvarar 46,1 miljarder kronor. När det gäller anslagen för budgetåret 2017 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd föreslår regeringen att riksdagen anvisar anslagen enligt bilaga 2 till detta betänkande.

Utskottets överväganden

Målet för utgiftsområde 7

Propositionen

Målet för biståndet är enligt tidigare beslut av riksdagen (prop. 2013/14:1 utg.omr. 7, bet. 2013/14:UU2) att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Regeringen konstaterar att utgiftsområdet Internationellt bistånd omfattas av Sveriges politik för global utveckling, i likhet med andra utgiftsområden (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade hösten 2013 att målet för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd ska vara att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck (prop. 2013/14:1 utg.omr. 7, bet. 2013/14:UU2). Utskottet uttalade i sammanhanget att målet innebär att skapa förutsättningar för bättre livsvillkor för människor som lever i fattigdom eller förtryck eller både och. Utskottet underströk också att målet ska ge uttryck för att biståndet ska bidra till fattigdomsminskning och utveckling genom att främja samhällssystem utan förtryck och fattiga människors förutsättningar att med egna resurser förbättra sina livsvillkor. Utskottet står fast vid dessa ställningstaganden.

Resultatredovisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avstyrker motionsförslag om hur resultaten för utgiftsområdet bör redovisas och hur resultatet bör påverka biståndets inriktning.

Jämför reservationerna 1 (M) och 2 (SD).

Propositionen

Regeringen delar upp sin resultatredovisning på de sex tematiska områden som presenterades våren 2014, dessa är ökad jämställdhet och stärkt egenmakt för kvinnor och flickor, förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer, stärkt demokrati och ökad respekt för mänskliga rättigheter, förbättrade möjligheter för fattiga människor att bidra till och dra nytta av ekonomisk utveckling och erhålla god utbildning, förbättrad grundläggande hälsa, värnad

mänsklig säkerhet och frihet från våld samt räddade liv, lindrad nöd och upprätthållen mänsklig värdighet.

I redovisningen och bedömningen av biståndets resultat använder sig regeringen framför allt av myndigheters och multilaterala organisationers årsrapporter och årsredovisningar, svenska och internationella utvärderingar, revisioner och analyser samt forskning. Uppföljningen ska i så stor utsträckning som möjligt utgå från samarbetsländernas system för insamling och sammanställning av resultat och statistik. Regeringen konstaterar att det behövs mer arbete med uppföljning och utvärdering för att följa resultaten av utvecklingssamarbetet på en övergripande nivå. Arbete krävs även för att säkerställa att det finns könsspecifika indikatorer inom såväl det bilaterala som det multilaterala utvecklingssamarbetet.

Regeringen konstaterar att utvecklingen i Sveriges samarbetsländer i många fall varit positiv, vilket bl.a. reflekteras i uppföljningen av millenniemålen. Flera sociala indikatorer har gått i rätt riktning och biståndsberoendet i många länder sjunker. Samtidigt kvarstår stora problem särskilt i svaga och konfliktfyllda stater. Flera humanitära konflikter förvärrades under året och antalet människor som flytt till följd av konflikter, naturkatastrofer och fattigdom har ökat kraftigt.

Regeringen bedömer att det svenska utvecklingssamarbetet har bidragit till den positiva utvecklingen i många länder och till att dämpa den negativa utvecklingen i andra.

Utvecklingssamarbetet har bidragit såväl till direkta förbättringar av levnadsvillkoren för människor som lever i fattigdom och förtryck, som till långsiktig förändring, genom t.ex. stärkta institutioner, ändrad lagstiftning, nya kontaktytor och förändrade attityder. I krishärda har det humanitära biståndet bidragit till att rädda liv och lindra omedelbar mänsklig nöd. Särskilt torde utvecklingssamarbetet ha gjort skillnad för kvinnor och flickor som är den uttryckliga målgruppen för en stor del av biståndet.

Sverige systematiska påverkansarbete inom multilaterala organisationer, EU och gentemot andra aktörer har gett genomslag inom områden som Sverige prioriterar, såsom miljö och klimat, jämställdhet och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

Regeringen konstaterar också att utvärderingar pekar på att det finns en hög uppfyllelse av närliggande projektmål. Det finns dock ett fortsatt behov av att studera utvecklingssamarbetets långsiktiga effekter.

Motionerna

Moderaterna understryker i kommittémotion 2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. yrkande 2 att biståndet måste leverera verkliga resultat och kräver därför en ansvarsfull hantering av biståndsmedel. Det innebär högt ställda krav på ekonomisk styrning och rapportering, kamp mot korruption och en beredskap att reagera mot missförhållanden. Moderaterna framhåller också i yrkande 4 att biståndets resultat måste återspeglas i strategierna. Vidare måste Sverige

ställa höga krav på sina samarbetspartner när det gäller resultatfokus, ett aktivt antikorrupsionsarbete, effektiv medelsanvändning och transparenta system för redovisning. Sverige ska också enligt yrkande 5 vara berett att ompröva sitt biståndsen-gagemang om kraven inte uppfylls.

Sverigedemokraterna föreslår i kommittémotion 2016/17:465 av Björn Söder m.fl. yrkande 1 att regeringen upprättar en vitbok om hur stor del av svenskt bistånd som genom historien utbetalats utan att dess effektivitet utvärderats. Regeringen bör dessutom enligt yrkande 2 utföra stickprovskontroller av biståndet med hjälp av vetenskapligt solida och kvantitativa effektutvärderingar. På sikt bör alla former av biståndsprojekt som saknar solida utvärderingar avvecklas (yrkande 3). Vidare anför Sverigedemokraterna i kommittémotion 2016/17:2504 av Markus Wiechel m.fl. yrkande 16 att resultatbaserat bistånd ska vara styrande för allt svenskt bistånd.

Utskottets ställningstagande

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. Redovisningen ska vara anpassad till utgiftsområden och vara utformad som ett underlag för riksdagens beslut. Bestämmelsen i budgetlagen utesluter inte att resultatredovisningar även lämnas i andra sammanhang, exempelvis i skrivelser.

Utskottet har analyserat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 7 i budgetpropositionen. Syftet med analysen är att bilda ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Utskottet har i de två senaste budgetbetänkandena om utgiftsområde 7 (bet. 2014/15:UU2 och 2015/16:UU2) understrukt att det måste vara möjligt att följa kopplingen mellan mål, insatser, resultat och regeringens anslagsförslag. Detta är nödvändigt för att kunna göra prioriteringar i beredningen av regeringens budgetförslag och för att genomföra arbetet med uppföljning och utvärdering i enlighet med regeringsformen. Utskottet betonade också att de resultatindikatorer som används bör spegla utvecklingen av resultat, inte omvärldsförändringar eller insatser, och att de bör redovisas med längre tidsintervall där det är relevant.

Utskottet noterar att bedömningen av resultat inom de tematiska områdena även detta år i huvudsak grundar sig på redovisningar i form av indikatorer och exempel på resultat, vilket försämrar möjligheterna att följa resultaten av utvecklingssamarbetet på en övergripande nivå. Utskottets analysarbete försåras också av att fördelningen av medel till de tematiska områdena inte redovisas i budgetpropositionen. Utskottet noterar att regeringen visserligen redovisar en indikativ fördelning av medel till anslagsposter för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet för 2017 (tabell 2.16–2.18), men eftersom dessa

anslagsposter inte följer de tematiska områden som valts för resultatuppföljning är det svårt att följa kopplingen mellan resultatredovisningen och regeringens anslagsförslag.

Utskottet vill, liksom i förra årets budgetbetänkande, understryka vikten av att både bra och dåliga resultat lyfts fram i resultatredovisningen, analyseras och ligger till grund för beslut om den fortsatta inriktningen inom ramen för såväl budgetfördelning som utveckling av strategier. Utskottet konstaterar att möjligheterna att se på vilket sätt resultatanalysen påverkat politikens inriktning begränsas av att regeringen använder en tematisk indelning för resultatredovisningen och en annan för politikens inriktning.

Det framgick av biståndsminister Isabella Lövins föredragning för utskottet den 20 oktober att regeringen under hösten 2016 avser att presentera ett policyramverk för det svenska utvecklingsarbetet i en skrivelse till riksdagen. Utskottet står fast vid sin tidigare uppfattning (bet. 2015/16:UU2) att det skulle underlätta arbetet med resultatuppföljning och resultatanalys om regeringen redan i skrivelsen om policyramverket diskuterade principer för resultatuppföljning och resultatredovisning.

Utskottet delar regeringens sammanfattande bedömning att Sveriges utvecklingsarbete har bidragit till att uppnå det övergripande målet för utgiftsområdet. Utskottet är inte berett att tillstyrka de förslag om hur resultaten bör mätas och påverka biståndets inriktning som presenteras i motionerna 2016/17:465 yrkandena 1–3 och 2016/17:2504 yrkande 16 och avstyrker därför motionerna. Även motion 2016/17:3307 yrkandena 2, 4 och 5 avstyrks i den mån den inte tillgodosetts genom det anförda.

Biståndsramen och anslagen för 2017 inom utgiftsområde 7

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om en biståndsram på 0,99 procent av den bruttonationalinkomst (BNI) för 2017 som beräknades vid budgeteringstillfället. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd i enlighet med regeringens och riksrevisionens förslag och lämnar de bemyndiganden regeringen har begärt. Oppositionspartiernas alternativa budgetförslag avslås.

Jämför särskilda yttrandena 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (L) och 5 (KD).

Riksdagen avslår även en motion om OECD/Dacs regelverk för beräkning av offentligt bistånd (ODA).

Jämför reservation 3 (SD).

Propositionen

I budgetpropositionen (utg.omr. 7) föreslår regeringen att riksdagen fastställer biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete för 2017 till 0,99 procent av bruttonationalinkomst (BNI) för 2017 som beräknades vid budgeteringstillfället, enligt EU:s nya beräkningsmodell för BNI (ENS 2010), vilket motsvarar 46,1 miljarder kronor. Ökningen från 0,98 procent till 0,99 procent medför att biståndsramen tillförs 500 miljoner kronor. Regeringens målsättning är även i fortsättningen att biståndet under mandatperioden ska uppgå till 1 procent av BNI enligt den nya beräkningsmetoden.

I biståndsramen ingår kostnader som klassificeras som bistånd (Official Development Assistance, ODA) i enlighet med den definition som används av biståndskommittén vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD/Dac). Majoriteten av kostnaderna återfinns under anslag inom utgiftsområde 7.

Det föreslagna beloppet för utgiftsområdet uppgår till 35 miljarder kronor.

I biståndsramen ingår också kostnader från andra delar av statens budget som klassificeras som bistånd. Dessa kostnader uppgår till 11,1 miljarder kronor 2017, vilket är en ökning med 2,4 miljarder kronor jämfört med föregående år (efter förslag i höständeringsbudgeten). Detta beror bl.a. på att kostnaderna för asylmottagande i Sverige ökar jämfört med 2016. Som andel av biståndsramen uppgår kostnaderna inom andra utgiftsområden till 24 procent 2017, jämfört med 20 procent 2016.

Kostnader för mottagande av asylsökande från låg- och medelinkomstländer under deras första år i Sverige ingår i biståndsramen och uppgår till 8,1 miljarder kronor för 2017. Det innebär en ökning med 2,2 miljarder kronor från 2016 (efter förslag i höständeringsbudgeten). Att

kostnaden ökar under 2017 beror dels på en ökning av antalet asylsökande och dels på införandet av ett nytt ersättningssystem för asylsökande ensamkommande flickor och pojkar. Även kostnader under det första året för mottagande av personer som vidarebosätts i Sverige ingår i avräkningarna och uppgår till 377 miljoner kronor.

I biståndsramen ingår även kostnader för det svenska bidraget till den del av Europeiska unionens gemensamma bistånd som finansieras via EU:s reguljära budget. För 2017 uppgår dessa kostnader inom utgiftsområde 27 till 2,1 miljarder kronor. De förvaltningskostnader för utrikesförvaltningen som ingår i biståndsramen uppgår till 451 miljoner kronor för 2017.

Övriga kostnader från andra delar av statens budget som klassificeras som bistånd och ingår i biståndsramen uppgår till totalt 490 miljoner kronor 2016. De består av flera olika komponenter: medel för den internationella biståndsverksamhet som bedrivs av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och bidrag till Världssjöuniversitetet (WMU). Även den del av Sveriges bidrag till vissa FN-organs reguljära verksamhet som klassificeras som bistånd ingår i biståndsramen. Från och med 2011 fördelas stipendiemedel till universitet och högskolor för stipendier för särskilt kvalificerade studieavgiftsskyldiga studenter. Stipendiemedel som avser studenter från länder som enligt OECD/Dac klassificeras som mottagarländer för bistånd inkluderas i biståndsramen. Från 2015 t.o.m. 2017 disponerar Konsumentverket 1 miljon kronor per år för att upprätta en webbtjänst i syfte att öka synligheten och transparensen och därigenom möjliggöra minskade kostnader vid transfereringar.

I utgiftsområdet ingår också medel till garantiavgifter för Nordiska investeringsbankens miljöinvesteringsslån och förvaltningsutgifter för samarbete inom Östersjöregionen som inte klassificeras som bistånd. Dessa kostnader ingår inte i biståndsramen.

För budgetåret 2017 föreslår regeringen att riksdagen anvisar ramanslagen inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, när det gäller anslag som står till regeringens disposition (anslagen 1:1–1:4 och 1:6), enligt den tabell som framgår av bilaga 2 till betänkandet (prop. yrkande 4).

I budgetpropositionen föreslås också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017

- ikläda staten betalningsansvar för statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 12 000 000 000 kronor (prop. punkt 2)
- för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om kapitaltillskott på högst 400 000 000 kronor till Swedfund International AB (prop. punkt 3)
- för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i propositionen. (prop. punkt 5).

I budgetpropositionen finns även förslag från Riksrevisionen om att riksdagen för budgetåret 2017 bör anvisa ett ramanslag inom utgiftsområde 7

Internationellt bistånd för Riksrevisionen enligt den tabell som framgår av bilaga 2 till betänkandet (prop. punkt 6).

Motionerna

Moderaterna föreslår i kommittémotion 2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. yrkande 1 att biståndsramen ska minska med knappt 1,4 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag. Minskningen ska ske genom en neddragning av anslaget 1:1 Biståndsverksamhet. Partiet understryker att biståndet ska utgå från och värna OECD/Dacs definition av bistånd (yrkande 3). Vidare föreslås att kärnstödet till multilaterala organisationer bör öka samtidigt som stödet till bilaterala och multilaterala strategier minskar (yrkandena 7 och 8). Anslagen till UNHCR, WFP, Unicef, Cerf och Gavi bör också öka (yrkande 9). Motionärerna anser vidare att det krävs en översyn och analys av kärnstödet till de multilaterala organisationerna för att kunna ta ställning till var biståndsmedlen gör mest nytta (yrkande 10).

Sverigedemokraterna föreslår i kommittémotion 2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. att avräkningarna från biståndsramen för flyktningmottagning i Sverige bör begränsas och att biståndet till internationell flyktinghjälp bör öka. Ökade resurser bör satsas på flyktningmottagande i utvecklingsländer, t.ex. genom de fonder som inrättats av Världsbanken (yrkandena 1–3). Det sistnämnda förslaget återkommer i partimotion 2016/17:3409 av Jimmy Åkesson m.fl. yrkande 1. I kommittémotion 2016/17:2895 av Markus Wiechel m.fl. föreslår partiet att biståndsramen bör uppgå till 0,839 procent av BNI. Partiet föreslår samtidigt att anslaget 1.1 Biståndsverksamhet ökar med 1 miljard kronor och anslaget 1.6 Utvärdering av internationellt bistånd med 50 miljoner kronor. Detta finansieras genom att avräkningarna för asylsökande från låg- och medelinkomstländer minskar med 8,1 miljarder kronor till följd av förändringar inom utgiftsområde 8 Migration. Ökningen av anslaget 1.1 Biståndsverksamhet föreslås enligt yrkandena 4–9 användas bl.a. för ökat humanitärt stöd i krisområden och ökade insatser för vatten och sanitet, livsmedelsproduktion, utbildning, hälsa, ekonomisk utveckling och industrialisering. I motion 2016/17:461 av Björn Söder m.fl. föreslås att regeringen ska verka för att OECD/Dac ändrar sitt regelverk så att kostnader för fredsbevarande styrkor under FN-mandat ska räknas som bistånd.

Centerpartiet anför i kommittémotion 2016/17:3082 av Kerstin Lundgren m.fl. yrkande 3 att Sverige ska stå upp för enprocentsmålet i biståndet samt att mer resurser utöver detta bör ges till klimatåtgärder och klimatanpassning. I kommittémotion 2016/17:3448 av Kerstin Lundgren m.fl. föreslås att anslaget 1.1 Biståndsverksamhet tillförs 500 miljoner kronor för att öka det svenska bidraget till den gröna klimatfonden.

Liberalerna föreslår i kommittémotion 2016/17:3423 av Birgitta Ohlsson m.fl. att biståndsramen ska öka med drygt 463 miljoner kronor för att uppgå till 1 procent av BNI enligt nuvarande beräkningsmodell. Ökningen används för att finansiera insatser för demokratiutveckling och för att stärka FN:s

humanitära hjälpprogram inom anslaget 1.1 Biståndsverksamhet. Dessa förslag återkommer i partimotion 2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. yrkandena 3 och 6. Liberalerna föreslår också i ovannämnda kommittémotion att anslaget 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete minskar med drygt 2 miljoner kronor genom att pris- och löneomräkningen för myndigheten justeras ned med 20 procent. I partimotion 2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. yrkandena 8 och 11 föreslår partiet att det svenska stödet till utbildning bör öka och att stödet till inhemska informationssatsningar bör halveras.

Kristdemokraterna föreslår i kommittémotion 2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. yrkande 1 en fördelning av anslagen för utgiftsområde 7 som överensstämmer med regeringens förslag. I yrkandena 9, 24 och 26 föreslås ett antal förändringar inom anslaget 1.1 Biståndsverksamhet, bl.a. att en större del av biståndet ska användas för humanitära insatser genom ökade bidrag till UNHCR, FN:s humanitära fond (Cerf) och Unicef med totalt 800 miljoner kronor. Partiet motsätter sig vidare en höjning av stöden till regionala och bilaterala strategier i Afrika, Asien och Latinamerika samt till informations- och kommunikationsverksamhet i Sverige och föreslår att stödet till den globala fonden och den globala vaccinalliansen, Gavi, ökas.

Utskottets ställningstagande

Biståndsramen

Sverige ska ha en ambitiös utvecklingspolitik och ett generöst bistånd. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag i budgetpropositionen om att fastställa biståndsramen för internationellt utvecklingssamarbete för 2017 till 46,1 miljarder kronor, vilket motsvarar 0,99 procent av den bruttonationalinkomst (BNI) för 2017 som beräknades vid budgeteringstillfället EU:s nya beräkningsmodell för BNI (prop. punkt 1). Ökningen från 0,98 procent av BNI 2016 till 0,99 procent 2017 medför att biståndsramen tillförs i enlighet med 500 miljoner kronor.

Under perioden 2007–2015 avsatte Sverige, genom riksdagens beslut om biståndsram, varje år en procent av BNI till bistånd¹. Enligt OECD/Dacs beräkningar uppgick Sveriges bistånd 2015 dock till ett betydligt högre belopp, 1,4 procent av BNI. Att OECD:s beräkning av Sveriges bistånd för 2015 överstiger den beslutade biståndsramen beror delvis på att Sverige, liksom tidigare år, rapporterar in de totala kostnaderna för mottagande av asylsökande från utvecklingsländer enligt gällande Dacprinciper om vad som kan räknas som bistånd. Dessa inkluderar även kostnader som finansierats från andra delar av statsbudgeten än från biståndet. Under de två sista månaderna 2015 ökade antalet asylsökande kraftigt, men de ökade kostnader som detta medförde avräknades inte från biståndsramen. Siffran 1,4 procent inkluderar även förskottsbetalningar till en rad FN-organ samt en skuldsedel till Gröna

klimatfonden, vilket också bidrar till ett högre utfall för 2015 än den beslutade biståndsramen. Detta gör Sverige till en av de mest generösa givarna i världen.

Utskottet noterar att det officiella utvecklingsbiståndet (ODA) för OECD-länderna under 2015, enligt OECD:s beräkningar, uppgick till 131,6 miljarder US-dollar, vilket är en ökning med 6,9 procent jämfört med 2014 i reala termer. De senaste 15 åren har ODA-nivåerna gått stadigt uppåt och har ökat med 83 procent sedan 2000, då millenniemålen beslutades. Trots det uppgår den genomsnittliga ODA-nivån för OECD-länderna bara till 0,3 procent av BNI.

Förutom Sverige är det endast Danmark, Luxemburg, Nederländerna, Norge och Storbritannien som når upp till FN:s mål att minst 0,7 procent av BNI ska gå till utvecklingsbistånd. ODA från EU:s medlemsländer motsvarar 0,47 procent av deras samlade BNI 2015, vilket är en ökning med knappt 13 procent i reala termer jämfört med 2014. EU-länderna står tillsammans med kommissionen för 56 procent av världens samlade bistånd.

I slutsatserna från den tredje internationella konferensen om utvecklingsfinansiering (Addis Abeba Action Agenda) framhålls bl.a. vikten av inhemsk resursmobilisering, kapital från den privata sektorn och internationellt utvecklingsbistånd som viktiga finansieringskällor för utvecklings- och hållbarhetsagendan. När det gäller utvecklingsbistånd upprepade respektive givarland sina tidigare åtaganden, inklusive åtagandet från ett flertal länder om att 0,7 procent av BNI ska gå till internationellt bistånd och att mellan 0,15 och 0,20 procent av BNI ska gå till de minst utvecklade länderna. Slutsatserna från konferensen välkomnar EU:s kollektiva åtagande om att uppnå målet om 0,7 procent av BNI till bistånd under löptiden för den nya globala hållbarhetsagendan, och att EU på kort sikt ska uppnå målet om 0,15–0,20 procent av BNI till de minst utvecklade länderna samt uppnå 0,20 procent under hållbarhetsagendans löptid.

Avräkningar

Sverige ska utgå från och värna OECD:s definition av bistånd. Denna anger att bistånd, ODA (Official Development Assistance), är flöden från den offentliga sektorn med det huvudsakliga syftet att främja ekonomisk utveckling och välbefinnande i fattiga länder och med ett gåvoelement om minst 25 procent. Svenskt bistånd ska gå till de länder som klassas som ODA-mottagare enligt OECD/Dacs kriterier. I budgetpropositionen redovisar regeringen kostnader i statsbudgeten som klassificeras som bistånd enligt OECD/Dacs kriterier och därmed ingår i biståndsramen men som återfinns under andra utgiftsområden, s.k. avräkningar. Regeringen föreslår i budgetpropositionen att avräkningarna för 2017 ska uppgå till 11,1 miljarder kronor, vilket är en ökning med 2,4 miljarder kronor jämfört med föregående år. Detta beror bl.a. på att kostnaderna för asylmottagande i Sverige ökar jämfört med 2016. Som andel av biståndsramen uppgår avräkningarna till 24 procent 2017.

Sedan början av 1980-talet har avräkningar gjorts från biståndsramen. Avräkningarna omfattar framför allt kostnader för mottagande av asylsökande från låg- och medelinkomstländer, det svenska bidraget till den del av EU:s gemensamma bistånd som finansieras genom EU:s reguljära budget och de delar av utrikesförvaltningens förvaltningskostnader som avser utvecklingssamarbete. Avräkningarnas andel av biståndsramen har varierat från år till år samtidigt som en trendmässig ökning kan noteras. Andelen avräkningar från biståndsramen uppgick 2003 till 14 procent, 2006 till 9 procent, 2009 till 12 procent, 2012 till 16 procent och 2016 till ca 20 procent (efter justeringar i vår- respektive höständeringsbudget).

OECD/Dac beslutade vid högnivåmötet i februari 2016 att uppdatera och modernisera rapporteringskraven vad gäller utgifter för freds- och säkerhetsskapande insatser. Enligt beslutet kan vissa kostnader för t.ex. militära transporter till nödställda områden, utbildning av militär personal i mänskliga rättigheter och insatser för att förebygga våldsam extremism under vissa förhållanden betalas av biståndsmedel. Ministrarna underströk i kommunikén från mötet att finansiering av militär utrustning och militära insatser även i fortsättningen ska vara exkluderade från ODA-rapportering och att rapporteringskraven ska innehålla skyddsmekanismer för att undvika felaktig användning av biståndsmedel.

Inom OECD/Dac har också en tillfällig arbetsgrupp inrättats med uppgift att dels lämna förslag på hur biståndet i samband med flyktingkriser kan förbättras, dels tydliggöra hur kostnader för asylmottagande i givarlandet ska rapporteras till OECD/Dac. Arbetsgruppen ska presentera sina förslag för Dacs biståndsministermöte, troligen vid årsskiftet 2017/18.

Riksrevisionen har i rapporten Ett förutsägbart bistånd – trots en osäker finansiering (RiR 2016:17) granskat om regeringen, Utrikesdepartementet och Sida hanterar osäker finansiering så att svensk biståndsverksamhet ges förutsättningar att vara förutsägbar och långsiktig. Riksrevisor Margareta Åberg informerade den 12 oktober 2016 utskottet om rapporten och redogjorde för Riksrevisionens rekommendationer med anledning av granskningen. Utskottet kommer att återkomma till frågan om avräkningar under våren 2017 när regeringen i en skrivelse till riksdagen ska redovisa sina åtgärder med anledning av Riksrevisionens granskning. I avvaktan på detta vill utskottet erinra om sitt tidigare uttalande att stora förändringar av anslagsnivåerna under pågående budgetår riskerar att försämra effektiviteten i biståndet. Det försvårar också riksdagens arbete med att granska regeringens budget som helhet och påverka politikens inriktning (bet. 2015/16:UU2).

Konstitutionsutskottet granskade våren 2016 regeringens agerande i samband med beredningen hösten 2015 av budgetpropositionens utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Enligt den anmälan som föranledde granskningen lämnade regeringen under hösten 2015 inte något samlat besked om hur mycket av biståndsramen som ska avräknas och gå till flyktingmottagande i Sverige. Sammantaget konstaterade konstitutionsutskottet att några formella fel inte har begåtts i sammanhanget.

Regeringen borde dock enligt konstitutionsutskottet ha varit tydligare i sin information till riksdagen och utrikesutskottet om de budgetmässiga konsekvenserna av sina beslut. Det gäller särskilt olika slags effekter på biståndet.

Anslagen

I budgetpropositionen redogör regeringen för sina förslag om medelstillsdelning till respektive anslag och motiv till förslagen. Med utgångspunkt i regeringens redogörelse och utskottets ställningstaganden till motionsförslag om biståndsramen ställer sig utskottet bakom förslaget till medelstillsdelning till anslaget 1:1 Biståndsverksamhet.

Utskottet tillstyrker även förslaget i budgetpropositionen om storleken på anslaget 1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) som innebär en höjning av anslaget med 15 miljoner kronor för att möjliggöra ett mer personalintensivt bistånd.

När det gäller Nordiska Afrikainstitutet (NAI) konstaterar utskottet att myndigheten under 2014 vidtog åtgärder för att stärka verksamhetens fokus på resultat och att ett arbete inletts med att ta fram en forskningsstrategi för myndigheten. Utskottet noterar att Norge avslutat sin finansiering av NAI och att Finland minskat sitt bidrag och instämmer med regeringen att detta bör föranleda en översyn av institutets instruktion. Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstillsdelning till anslaget 1:3 Nordiska Afrikainstitutet.

Utskottet konstaterar att Folke Bernadotteakademien (FBA) har fortsatt att utveckla och konsolidera instrument och verktyg inom civilt fredsfrämjande, såsom genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolution om kvinnor, fred och säkerhet, säkerhetssektorreform, avvapning och återanpassning av före detta kombattanter (DDR) och multifunktionell samverkan. Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till medelstillsdelning till anslaget 1:4 Folke Bernadotteakademien.

Utskottet delar regeringens uppfattning att uppföljning och utvärdering är en viktig grund för den framtida utformningen av Sveriges internationella bistånd. Expertgruppen för biståndsanalys har en viktig roll när det gäller att bidra till utveckling och styrning av Sveriges internationella bistånd. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag till medelstillsdelning till anslaget 1:6 Utvärdering av internationellt bistånd.

När det gäller Riksrevisionen konstaterar utskottet att konstitutionsutskottet har föreslagit att en parlamentariskt sammansatt utredning tillsätts för att göra en översyn av vissa frågor inom myndigheten (2016/17:KU14). Bakgrunden till konstitutionsutskottets förslag är bl.a. rapporter i media under sommaren 2016 om myndighetens interna arbete. Rapporteringen i media behandlade även Riksrevisionens administrativa kostnader för det internationella utvecklingssamarbetet. Inriktningen av Riksrevisionens internationella verksamhet ska inte ingå i utredningens uppdrag, men utskottet konstaterar att utredningens förslag, genom förändrade regelverk m.m., kan komma att

påverka Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete. Utredningen ska presentera eventuella förslag som kräver grundlagsändringar i ett delbetänkande senast i juni 2017. Övriga frågor ska slutredovisas senast vid årsskiftet 2017/18.

Riksrevisor Margareta Åberg informerade den 20 oktober utskottet om myndighetens internationella utvecklingssamarbete och redogjorde då bl.a. för biståndsanslagets bidrag till myndighetens övergripande administrativa kostnader såsom chefslöner, lokaler och administrativ service. Det framkom att dessa kostnader utgjorde 32 procent av anslaget för internationellt utvecklingssamarbete 2015. Riksrevisor Margareta Åberg informerade om att en intern översyn av fördelningen pågår och kommer att vara klar före årsskiftet.

Finansutskottet har behandlat frågan om Riksrevisionens administrativa kostnader för det internationella utvecklingssamarbetet i sitt yttrande till konstitutionsutskottet med anledning av uppföljningen av riksrevisionsreformen 2010 (bet. 2009/10:KU17, 2009/10:FiU3y). Finansutskottet ansåg att redovisningen av de administrativa kostnaderna borde skärpas och förordade att detta sker genom att Riksrevisionen, i sitt budgetunderlag till utrikesutskottet, särredovisar de administrativa kostnaderna för tidigare år och gör en bedömning av vad som kan vara rimligt kommande år. Finansutskottet diskuterade också alternativet att utrikesutskottet skulle ange en högsta nivå för de administrativa kostnaderna men ansåg att det skulle innebära en beredning på en väldigt detaljerad nivå, samtidigt som Riksrevisionens internationella verksamhet utgör en relativt sett liten andel av den totala biståndsbudgeten. Dessutom ansåg finansutskottet att en taknivå för de administrativa kostnaderna riskerar att leda till felaktiga incitament för Riksrevisionen. Konstitutionsutskottet hade inga invändningar mot finansutskottets ställningstagande och uttalade att Riksrevisionen får förutsättas ge utrikesutskottet ett utvecklat underlag för beräkningen av de administrativa kostnaderna.

Utskottet fick i november 2010 en skrivelse från Riksrevisionen där myndigheten redovisar uppgifter om administrativa kostnader för det internationella utvecklingssamarbetet. Av skrivelsen framgick att en redovisning av de administrativa kostnaderna i Riksrevisionens internationella verksamhet skulle ske årligen i årsredovisningen. Utskottet konstaterar att så skedde åren 2010–2012, men att redovisningen sedan upphörde. Utskottet noterar att de administrativa kostnaderna ökade från 18 procent av biståndsanslaget 2008 till ca 30 procent 2012. Som jämförelse kan nämnas att de civilsamhällesorganisationer, s.k. ramorganisationer, som bedriver biståndsverksamhet genom anslag från Sida får ett schablonpåslag på 8 procent av verksamhetsbidraget för att täcka administrativa kostnader.

Utskottet utgår från att Riksrevisionen snarast återgår till att redovisa de administrativa kostnaderna för utskottet på lämpligt sätt. Riksrevisionen bör i sammanhanget utgå från Ekonomistyrningsverkets riktlinjer för prissättning för myndigheter. Riksrevisionen bör lämna en motivering om myndighetens

utvecklingssamarbete medför väsentligt högre administrativa kostnader än för de myndigheter som bedriver utvecklingssamarbete på uppdrag av Sida. Med beaktande av vad som här anförts tillstyrker utskottet förslaget till medelstildelning för anslaget 1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete (prop. yrkande 6).

I ett antal motionsyrkanden föreslås ändringar av den indikativa fördelning på anslagsposter under anslaget 1:1 Biståndsverksamhet som regeringen redovisar i propositionen. Utskottet erinrar om att riksdagen, enligt riksdagsordningen (SFS 2014:801, 11 kap. 18 §), fastställer medelstildelning för olika ändamål på anslagsnivå. Utskottet finner inte anledning att genom särskilda anslagsvillkor tillmötesgå motionärernas förslag om fördelning av medel inom respektive anslag. Utskottet återkommer till flertalet av de sakfrågor som berörs i motionerna under avsnittet Politikens inriktning.

Bemyndiganden

Sveriges bistånd ska vara förutsägbart. För att främja detta behöver Sverige kunna ingå ekonomiska avtal inom biståndsverksamheten. Riksdagen bemyndigar därför regeringen att ingå fleråriga avtal och lämna garantier som medför behov av framtida anslag på en viss nivå.

Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet förslaget om att regeringen ska bemyndigas att under 2017 för anslaget 1:1 Biståndsverksamhet besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 74 350 miljoner kronor under perioden 2018–2028 (prop. yrkande 5).

Vidare tillstyrker utskottet att regeringen bemyndigas att under 2017 ikläda staten betalningsansvar för statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 12 000 miljoner kronor (prop. yrkande 2).

Regeringen föreslår också att Swedfund International AB ska tilldelas ytterligare 400 miljoner kronor i form av kapitaltillskott under 2017. Utskottet besökte Swedfund den 26 oktober och informerades då bl.a. om bolagets arbete för att bidra till Agenda 2030 genom hållbara investeringar. Utskottet delar regeringens uppfattning att det är viktigt med förutsägbarhet när det gäller nivån på de resurser som Swedfund kan disponera och tillstyrker därmed att regeringen bemyndigas att besluta om kapitaltillskott till Swedfund International AB på högst 400 miljoner kronor (prop. yrkande 3). Utgiften ska belasta anslaget 1.1 Biståndsverksamhet.

Riksrevisionens iakttagelser

Utskottet har som ett led i sitt uppföljningsarbete tagit del av uppgifter om revisionens iakttagelser om myndigheterna inom utgiftsområdet.

Av Riksrevisionens publikation Årlig rapport 2016 framgår att Riksrevisionens granskningar av 2015 års årsredovisningar för myndigheterna inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd visar att redovisningarna i allt väsentligt ger en rättvisande bild av myndigheternas verksamhet. Revisionsberättelse med reservation har dock lämnats till Sida. Myndigheten

har per den 31 december 2015 överskridit den av regeringen beslutade bemyndiganderamen för anslaget Ryssland med drygt 42 miljoner kronor. Överskridandet redovisas inte i bemyndiganderedovisningen eftersom myndigheten i årsredovisningen har tagit hänsyn till omförhandlingar av avtal som gjordes i februari 2016, dvs. efter räkenskapsårets slut. Förhållandet framgår delvis i årsredovisningen samt i en not till bemyndiganderedovisningen. Bristerna bedöms till viss del vara en konsekvens av otydliga regler. Felen eller bristerna har inte påverkat Riksrevisionens revisionsberättelse. Riksrevisionen noterar dock att reglerna för hur garantier och avsättningar ska redovisas i staten behöver göras tydligare.

Mot bakgrund av vad som här anförts om biståndsramen, anslagen, OECD:s regelverk och avräkningar föreslår utskottet att riksdagen bifaller proposition 2016/17:1 utgiftsområde 7 punkterna 1–6 och avslår motionerna 2016/17:461, 2016/17:1066 yrkandena 3, 6, 8 och 11, 2016/17:2504 yrkande 1–9, 2016/17:2895, 2016/17:3082 yrkande 3, 2016/17:3206 yrkandena 1, 9, 24 och 26, 2016/17:3307 yrkandena 1, 3, 7–10, 2016/17:3423 och 2016/17:3448, i den mån de inte tillgodosetts genom det anförda.

Utvecklingspolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett antal motioner om utvecklingspolitikens inriktning bl.a. med hänvisning till pågående arbete.

Jämför reservationerna 4 (M), 5 (SD), 6 (C), 7 (V), 8 (L), 9 (KD), 10 (SD), 11 (V), 12 (L), 13 (KD).

Propositionen

Svenskt utvecklingssamarbete ska utgå från utmaningar som hindrar utveckling men också tillvarata de viktiga drivkrafter som finns för utveckling liksom det mervärde Sverige kan tillföra. Regeringen har en mångdimensionell syn på fattigdom. Det betyder att fattigdom inte enbart innebär brist på materiella tillgångar, utan även brist på makt och inflytande över individens egen situation, valmöjligheter och respekt för mänskliga rättigheter. Sveriges utvecklingssamarbete tar därför sin utgångspunkt i och präglas av fattiga människors perspektiv på utveckling och av ett rättighetsperspektiv som innebär att de mänskliga rättigheterna och demokrati ska ses som grundläggande för utveckling. Dessa båda perspektiv ska vara utgångspunkt för analys och genomgående integreras i svenskt utvecklingssamarbete.

Mot bakgrund av utvecklingen i omvärlden ser regeringen behov av att, vid sidan om fattighets- och rättighetsperspektiven, fullfölja integrationen av

ytterligare tre perspektiv i det svenska biståndet: konfliktperspektiv, jämställdhetsperspektiv samt miljö- och klimatperspektiv. Dessa totalt fem perspektiv är tätt sammankopplade med varandra. De ska omhändertas genomgående i analys, planering, genomförande och uppföljning av utvecklingssamarbetet. Genom att integrera dessa perspektiv inom alla områden i svenskt utvecklingssamarbete stärks förutsättningarna för att bidra till det övergripande målet: att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck.

Regeringen betonar därför särskilt följande aspekter inför 2017. fredliga och inkluderande samhällen, humanitärt bistånd och en stärkt länk till långsiktigt utvecklingssamarbete, mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, global jämställdhet, klimat, miljö och naturresurshantering, inkluderande och hållbar ekonomisk utveckling, migration och utveckling, jämlik hälsa och utbildning och forskning.

Motionerna

Moderaterna anför i kommittémotion 2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. yrkande 6 att landfokuseringen inom biståndet bör öka. De landstrategier som är under utfasning bör inte förlängas. Moderaterna anser också i partimotionerna 2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl.yrkande 6 och 2016/17:3387 av Anna Kinberg Batra m.fl. yrkande 26 att biståndet i ökad utsträckning bör användas för att stärka stater i sönderfall som är i farozonen för att bli baser för terrorister. I kommittémotion 2016/17:2768 av Karin Enström m.fl. yrkandena 37 och 39 understryker partiet att Sverige bör fortsätta att fokusera en stor del av biståndet till konfliktdrabbade länder, satsa på demokratiutveckling och institutionsuppbyggnad och stärka rättsstatens funktioner. Moderaterna understryker också i kommittémotion 2016/17:3146 av Olof Lavesson yrkande 21 att Sveriges utrikes-, EU- och biståndspolitik ska spela en viktig roll i att stärka hbt-personers rättigheter.

Sverigedemokraterna föreslår i kommittémotion 2016/17:460 av Johan Nissinen m.fl. att regeringen snarast bör sammanställa ett paket med åtgärder som snabbt kan sättas in mot länder som vägrar samarbeta om återtagande av sina medborgare. Utrikesdepartementet och Sida bör också få i uppdrag att se över bistånd och annat samarbete med länder som motarbetar återtagande av sina medborgare enligt partimotion 2016/17:3409 av Jimmy Åkesson yrkande 32. Partiet föreslår också, i kommittémotion 2016/17:463 av Björn Söder, att regeringen, i samarbete med andra biståndsgivare, på en noggrant utvald plats ska ta initiativ till ett experimentellt uppstartande av en oberoende myndighet med syfte att förbättra administration, insyn och samordning av utvecklingsinsatser i länder med svaga men fungerande myndigheter. Enligt kommittémotion 2016/17:472 av Björn Söder yrkande 4 och 5 måste Sverige ställa krav på att den palestinska myndigheten bättre uppfyller demokratiska principer, bekämpar korruption och respekterar mänskliga rättigheter för att få bilateralt svenskt bistånd. Detta krav återkommer i kommittémotion

2016/17:2504 av Jeff Ahl yrkande 11. I samma motion föreslås att reformsamarbetet i Östeuropa ska avslutas (yrkande 12). Vidare föreslår Sverigedemokraterna i kommittémotion 2016/17:474 av Björn Söder m.fl. att regeringen ska verka för en långsiktig plan för finansiering av och ansvarsfördelning mellan givar- och mottagarländer för hivbehandling i de minst utvecklade länderna. Enligt kommittémotion 2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. yrkandena 10 och 13–14 bör de minst utvecklade länderna prioriteras, budgetstödet avvecklas som biståndsform och biståndet i högre grad kanaliseras genom svenska organisationer i det civila samhället.

Centerpartiet anför i kommittémotion 2016/17:3082 av Kerstin Lundgren m.fl. yrkande 2 att biståndet bör bidra till en mer långsiktig hållbar och inkluderande fattigdomsbekämpning. Biståndet bör också i högre grad fokuseras på de fattigaste länderna (yrkande 4) samt på hållbara humanitära insatser för att lindra, förebygga och återuppbygga efter konflikter (yrkande 5). Vidare anser motionärerna att biståndet bör användas för att säkra kvinnors rätt till utbildning och till insatser för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) (yrkande 6). Centerpartiet anser också att biståndet bör användas för att stärka jordbruket och för stöd till demokrati, jämställdhet och klimat (yrkandena 7 och 8).

Vänsterpartiet understryker i partimotion 2016/17:48 av Jonas Sjöstedt m.fl. yrkande 28 att Sverige bör verka för ett ökat stöd till insatser för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) inom ramen för FN:s humanitära insatser. Partiet anför i kommittémotion 2016/17:1195 av Hans Linde m.fl. att Sverige inom ramen för utvecklingssamarbetet bör arbeta för att stärka fackliga rättigheter i exportfrizoner (yrkande 3). Regeringen bör också återkomma med förslag om hur mänskliga rättigheter i arbetslivet och Decent Work-agendan tydligare kan prioriteras i svenskt utvecklingssamarbete. Vänsterpartiet anser vidare att Sverige genom sitt utvecklingssamarbete särskilt bör understödja kvinnors rättigheter och möjligheter att organisera sig på sina arbetsplatser (yrkande 10). I kommittémotion 2016/17:1200 av Hans Linde m.fl. yrkande 7 anför partiet att regeringen bör slå fast att bistånd aldrig ska användas som påtryckningsmedel för att hindra människor från att fly.

Liberalerna anför i partimotion 2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. yrkande 9 att Sverige i högre grad ska utvärdera mottagarländers prestation vad gäller demokratiska reformer, mänskliga rättigheter, jämställdhet, öppenhet och korruptionsbekämpning och utforma biståndet därefter. Stater som genomför demokratiska reformer, främjar mänskliga rättigheter, jämställdhet och öppenhet, och som minskar korruption, bör belönas för detta. Stater som fortsätter att kränka sina medborgares mänskliga rättigheter ska fasas ut från biståndet. Vidare anser Liberalerna att biståndet till extremismbekämpning i Tunisien bör öka (yrkande 10) och att insatser bör göras för att skydda och restaurera världsarv (yrkande 12). Liberalerna anser enligt partimotion 2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. att flickors och kvinnors rättigheter ska genomsyra svensk biståndspolitik och där behållas som ett av de tre genomgripande perspektiven (yrkande 2) och att svenskt

bistånd i högre grad ska användas för att säkra flickors skolgång (yrkande 3). Vidare anför Liberalerna i partimotion 2016/17:1079 av Jan Björklund m.fl. yrkande 23 att arbete med hbt-rättigheter ska vara en prioriterad del av demokratibiståndet.

Kristdemokraterna understryker i kommittémotion 2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (yrkande 5) vikten av ett ökat fokus inom biståndet för att hjälpa människor på flykt. Partiet anser också att det humanitära biståndet i ökad utsträckning bör kanaliseras genom mindre civilsamhällesorganisationer och samfund som arbetar i den direkta frontlinjen i katastrofområden (yrkande 6). Sverige bör också enligt yrkande 7 verka för att stärka lokala aktörers kapacitet att utföra humanitärt arbete i enlighet med de humanitära principerna. Partiet understryker också vikten av att Sverige ligger i framkant när det gäller att stödja initiativ för att skapa arbetstillfällen för människor på flykt, likt Världsbankens stöd till Jordanien och Libanon (yrkande 11). Motionärerna anser också att det multilaterala stöd som Sverige ger till FN-organ i högre utsträckning måste samlas hos de organisationer som har störst verksamhet bland flyktingar och som arbetar med barns säkerhet och rättigheter (yrkande 8). Vidare anser Kristdemokraterna i yrkande 12 att regeringen bör besluta om en särskild biståndsstrategi som enbart inriktas på att ge stöd till MR-aktivister och att nya landstrategier som tas fram alltid ska innehålla en analys av situationen för religions- och övertygelsefriheten (yrkande 18). I yrkande 13 anförs att Sverige inom biståndet bör ge ökade möjligheter för enskilda människor och civilsamhällesorganisationer att skapa, inhämta och sprida information via internet och annan informations- och kommunikationsteknologi. I yrkande 25 understryker Kristdemokraterna att Sverige måste ställa krav på att den palestinska myndigheten bättre uppfyller demokratiska principer, bekämpar korruption och respekterar mänskliga rättigheter för att få bilateralt bistånd. Kristdemokraterna tar också upp vikten av att undvika en sammanblandning av militära och humanitära insatser (yrkande 27). Regeringen bör kräva att nya EU-biståndsmedel till Eritrea bör kanaliseras via civilsamhällesorganisationer och att allt bilateralt bistånd till landet bör upphöra till dess att Dawit Isaak och andra i hans situation frigetts (yrkande 15). På Kuba måste svenskt stöd även kunna ges till av regimen icke godkända organisationer (yrkande 17). Vikten av att ställa krav på den palestinska myndigheten upprepas i motion 2016/17:2468 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2, där betydelsen av uppföljning av att kraven uppfylls också understryks. Slutligen betonar Kristdemokraterna i kommittémotion 2016/17:3346 av Desirée Pethrus yrkande 23 att svenska biståndsmedel bör prioritera jämställdhetsfrämjande insatser.

Utskottets ställningstagande

Prioriteringar inom biståndet

Utskottet konstaterar att trots att fattigdomen minskar i världen är den fortfarande utbredd och djup. Sverige ska därför fortsätta att ha en ambitiös utvecklingspolitik och ett generöst bistånd där det bilaterala och multilaterala stödet samverkar. I sammanhanget välkomnar utskottet att regeringen avser att uppdatera riktlinjer för strategier i syfte att säkerställa att utvecklingssamarbetets olika delar, bilateralt och multilateralt såväl som EU:s utvecklingssamarbete, samverkar. Utskottet förutsätter att uppdateringen även kommer att säkerställa att strategierna bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030.

I enlighet med vad som fastslogs i riksdagens beslut om politik för global utveckling (prop. 2002/03:122, bet. 2002/03:UU3) ska allt utvecklingssamarbete genomsyras av ett rättighetsperspektiv och av fattiga människors perspektiv på utveckling. Arbetet med att bekämpa fattigdom i de minst utvecklade länderna ska vara prioriterat. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det, mot bakgrund av utvecklingen i omvärlden, finns behov av att tydliggöra ytterligare tre perspektiv i det svenska biståndet: konfliktperspektiv, jämställdhetsperspektiv samt miljö- och klimatperspektiv. Samtliga perspektiv är tätt sammankopplade och bör omhändertas såväl i analys som i planering, genomförande och uppföljning av utvecklingssamarbetet.

Utvecklingssamarbetet ska bidra till att uppnå 2030-agendan för hållbar utveckling. De nya hållbarhetsmålen, som antogs i New York i september 2015, syftar till att utrota fattigdom och främja en hållbar utveckling – ekonomiskt, socialt och miljömässigt – på ett integrerat sätt. I slutsatserna från högnivåmötet om hållbarhetsmålen framhålls att social och ekonomisk utveckling är beroende av ett hållbart utnyttjande av naturresurserna. De 17 hållbarhetsmålen ska styra det internationella utvecklings- och hållbarhetsarbetet fram till 2030 och är universella och giltiga för alla, såväl på nationell och regional nivå som på global nivå. Regeringen konstaterar i propositionen att Agenda 2030 är ambitiös, men att det finns områden där Sverige bör gå betydligt längre, t.ex. främjande av demokrati, respekt för mänskliga rättigheter och jämställdhet. Utskottet instämmer i detta.

Det framgick vid biståndsministerns föredragning för utskottet att regeringen under 2016 avser att återkomma till riksdagen med en skrivelse om ett nytt policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet som bygger på Agenda 2030. Ramverket, vilket som skrivelse var aviserat att överlämnas till riksdagen redan i propositionsförteckningen för våren 2016, kommer att beskriva inriktningen för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd.

Regeringen har i skrivelse 2015/16:182 presenterat hur politiken för global utveckling (PGU) ska utvecklas för att bidra till genomförandet av Agenda 2030. Utskottet behandlar skrivelsen i betänkande 2016/17:UU5.

Ett antal motionärer för fram förslag på insatser som bör prioriteras i biståndet. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att mer kraft behöver läggas på stöd till sviktande och konfliktdrabbade stater, förstärkning av stödet till demokratins aktörer, jämställdhet, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), klimat, miljö- och naturresurshantering, inkluderande och hållbar ekonomisk utveckling, jämlik hälsa och utbildning och forskning. Utskottet vill understryka att mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer är centrala som både mål och medel för en positiv utveckling inom samtliga dessa områden.

Vidare välkomnar utskottet att regeringen kommer att arbeta aktivt för ytterligare genomslag för Sveriges prioriterade frågor i EU:s utvecklingssamarbete och verka för att dess strategiska roll i EU:s externa relationer bidrar till en global hållbar utveckling.

Utskottet anser att det är ett grundläggande krav att människor oavsett kön, ålder, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion och andra trosuppfattningar, sexuell läggning, och könsöverskridande identitet eller uttryck ska kunna åtnjuta sina rättigheter. Ett sådant förhållningssätt innebär ett synliggörande av diskriminerade, exkluderade och marginaliserade individer och grupper före varje insats. Regeringen har aviserat att man under 2016 kommer att lämna över en skrivelse till riksdagen om Sveriges politik för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. I skrivelsen kommer dessa frågor att belysas ur såväl ett biståndspolitiskt som ett utrikespolitiskt perspektiv.

Utskottet vill understryka att Sverige ska fortsätta att vara en stark global aktör och förespråkare för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) genom att oförtrutet driva SRHR-frågorna ur ett rättighetsperspektiv och påtala sambandet mellan SRHR och hållbar utveckling. Utskottet anser liksom regeringen att Sverige också aktivt bör driva SRHR-frågorna inom ramen för humanitära insatser samt främja stärkt kapacitet i samarbetsländerna för att tillhandahålla en fungerande hälsovård.

Utskottet instämmer med regeringen att ett långsiktigt och brett kunskaps- och rättighetsbaserat angreppssätt ska präglade det fortsatta arbetet för att få stopp för spridningen av hivinfektion. I sammanhanget är det viktigt att lyfta fram ungdomars, mäns och kvinnors behov av exempelvis sexualundervisning och tillgång till preventivmedel, liksom hbtq-personers åtnjutande av mänskliga rättigheter.

Utskottet vill också understryka att barnrättsperspektivet är en viktig del av rättighetsperspektivet. Sverige är en betydande givare på barnrättsområdet och utskottet välkomnar att regeringen understryker att arbetet med barns rättigheter fortsatt ska stärkas samt att Sverige ska bidra till att alla pojkar och flickor ska kunna fullgöra en avgiftsfri och likvärdig utbildning av god kvalitet.

Utskottet anser liksom regeringen att fler aktörer och nya resurser behöver engageras för att uppnå målen i Agenda 2030. Den privata sektorn har en viktig roll i detta sammanhang, och utskottet välkomnar därför att regeringen avser att öka samverkan med den privata sektorn och innovativ finansiering i syfte att uppnå ett förstärkt bidrag till Agenda 2030 och klimatåtgärderna.

Utskottet välkomnar att regeringen understryker att svenskt utvecklingssamarbete ska bidra till produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor och grundläggande social trygghet som en länk mellan ekonomisk utveckling, minskad fattigdom och tryggad livsmedelsförsörjning. Arbetslöshet, en låg grad av formell sysselsättning, osäkra anställningsförhållanden och undermåliga anställningsvillkor är viktiga orsaker till fattigdom.

Utskottet anser att det för att åstadkomma en hållbar ekonomisk utveckling behövs institutioner och regelverk som bl.a. gynnar ansvarsfulla, långsiktigt hållbara och jämställda investeringar och effektivitet. Detta inkluderar insatser för ett stärkt rättssystem och mot korruption. För att utvecklingsländer, i synnerhet de fattigaste, ska kunna tillvarata möjligheterna i den globala ekonomin och för att få till stånd en hållbar ekonomisk utveckling är insatser för en friare, rättvisare och grönare handel och fungerande marknader centralt. Hållbart företagande, såsom genomslaget för FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter samt miljöhänsyn, är enligt utskottets uppfattning också centralt för en hållbar ekonomisk utveckling.

Utskottet välkomnar också att regeringen understryker att svenskt bistånd ska bidra till att säkra en hållbar utveckling inom jordbruk, skogsbruk och fiske samt av landsbygden. Vidare noterar utskottet att regeringen åtagit sig att bidra till att 60 miljoner människor fram till 2030 ska få förbättrad tillgång till sanitet. Enligt propositionen kommer ytterligare steg att tas under 2017 för att Sverige ska infria detta löfte.

Utskottet anser att det civila samhället och dess organisationer är en stark förändringskraft som har en nyckelroll i arbetet för fattigdomsminskning och i genomförandet av Agenda 2030. Ett nära samarbete med civilsamhällesorganisationer kan komplettera eller ersätta direkt statligt stöd. Många av organisationerna har stor potential att verka lokalt och nära de fattiga och förtryckta människor som det svenska biståndet syftar till att nå. Utskottet välkomnar därför att regeringen den 2 juli 2015 fattade ett beslut om gemensamma åtaganden med svenska civilsamhällsorganisationer för stärkt dialog och samverkan inom utvecklingssamarbetet. Åtagandena har tagits fram i samarbete med ett antal organisationer, och regeringen har bjudit in civilsamhället att ansluta sig till åtagandena.

När det gäller landfokusering har utskottet tidigare uttalat att en minskning av antalet samarbetsländer ger förutsättningar för mer fokuserade insatser som möjliggör bättre kvalitet och mer mätbara resultat (bet. 2015/16:UU2). Enligt utskottets uppfattning kan förändringar i antalet samarbetsländer alltid behöva göras, men en ständig utökning av antalet länder kan medföra en försämrad effektivitet i arbetet.

Sverige bidrar årligen till Unescos verksamhet för att bl.a. skydda de kultur- och naturarv som ingår i Världsarvskonventionen. Under 2015 lämnade Sverige bidrag från biståndsbudgeten till Unesco på sammanlagt knappt 170 miljoner kronor, varav ca 16 miljoner kronor avsåg kärnstöd. Samarbetet med Unesco utgår från Sveriges samarbetsstrategi med Unesco som omfattar perioden 2014–2017.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att digitaliseringen har potential att förändra förutsättningarna för utveckling radikalt, genom att underlätta tillgång till information, kunskap, offentliga och finansiella tjänster samt kontakter med marknader. Sverige ska verka för en minskad digital klyfta, bidra till stärkt respekt för mänskliga rättigheter på nätet och till stärkt konkurrens mellan aktörer genom stärkta institutioner och en effektiv lagstiftning.

Humanitärt bistånd

Utskottet konstaterar i likhet med regeringen att de humanitära behoven i världen är historiskt stora och att det humanitära systemet är mycket ansträngt. De humanitära behoven har mer än fördubblats sedan 2012, och givarnas humanitära budgetar är kraftigt ansträngda. FN:s humanitära appeller för 2016 uppgick vid halvårsskiftet till 21,6 miljarder US-dollar och var endast finansierade till 25 procent.

Utskottet vill understryka vikten av att Sveriges humanitära bidrag även fortsättningsvis ges med stor förutsägbarhet, till stor del på flexibla villkor och i linje med de humanitära principerna om medmänsklighet, neutralitet, oberoende och opartiskhet. Sverige bör också ge ökat fokus till genusfrågor och skyddsfrågor inom det humanitära biståndet. Utskottet välkomnar att regeringen understryker att Sverige ska inta en ledande roll vad gäller humanitärt bistånd, både vad gäller finansiering och policyutveckling. I detta ingår att aktivt bidra till uppföljningen av World Humanitarian Summit (WHS), inte minst genomförandet av överenskommelsen om ett mer effektivt, transparent och flexibelt humanitärt bistånd, den s.k. Grand Bargain.

Utvecklingssamarbetet ska bidra till förbättrade levnadsvillkor och skydd av rättigheter för migranter och flyktingar som uppehåller sig utanför sina ursprungsländer, inklusive genom innovativa lösningar för tillgång till finansiella tjänster och arbete, samt för att stödja de värdsamhällen som tar emot migranter och flyktingar. Utskottet instämmer med regeringen att synergierna mellan långsiktigt utvecklingssamarbete och humanitärt stöd behöver stärkas.

Utskottet har i övrigt inga synpunkter på regeringens förslag till prioriteringar och avstyrker därmed motionerna 2016/17:48 yrkande 28, 2016/17:463, 2016/17:474, 2016/17:1066 yrkandena 9 och 12, 2016/17:1073 yrkandena 2 och 3, 2016/17:1079 yrkande 23, 2016/17:1195 yrkandena 3, 9 och 10, 2016/17:3082 yrkandena 2 och 4–8, 2016/17:3146 yrkande 21, 2016/17:3206 yrkandena 5–8, 11–13, 18 och 27, 2016/17:3307 yrkande 6,

2016/17:3346 yrkande 23, 2016/17:3382 (M) yrkande 6, 2016/17:3387 yrkande 26 och 2016/17:3409 yrkande 1.

Övriga frågor inom utvecklingssamarbetet

Förslaget i en motion om att avsluta Sveriges reformsamarbete i Östeuropa avvisas av utskottet. Det är fortsatt angeläget att med svenskt bistånd bidra till reformer som syftar till att stödja ländernas närmande till EU och stärka demokratin och öka respekten för mänskliga rättigheter.

Utskottet håller inte med om att budgetstödet bör avvecklas, vilket föreslås i en motion. Däremot ser utskottet positivt på en fortsatt reformering av styrningen av budgetstödet. Utskottet har tidigare uttalat (bet. 2013/14:UU2) att graden av förtroende för samarbetslandets regering ska ges ökad vikt vid överväganden om vilken typ av insatser som svenskt bistånd ska kunna finansiera i ett enskilt land. Mänskliga rättigheter, demokrati och god samhällsstyrning bör vara av särskilt stor betydelse när regeringen bedömer vilken typ av bistånd och samarbete som Sverige kan erbjuda. Genom att på förhand knyta utbetalningar till överenskomna målindikatorer möjliggörs en högre grad av transparens och ansvarsutkrävande. Om förtroendet för samarbetslandets regering försämras kraftigt eller helt saknas ska biståndet inte kanaliseras genom statliga aktörer utan i stället gå till det civila samhället eller andra förändringsaktörer.

Det framgår av regeringens ställningstagande med anledning av EU:s förslag till ny partnerskapsram md tredjeländer (faktapromemoria 2015/16:FPM112) att regeringen anser att det, för att säkerställa den framtida gemensamma asyl- och migrationspolitiken och värna Schengensamarbetet, är viktigt att EU får till stånd ett bättre återvändande. Regeringen står bakom initiativet till en skraddarsydd ansats för att främja samarbetet om migration med specifika tredjeländer, i syfte att uppnå ett mer effektivt återtagande. Regeringen anser inte att ett generellt villkorande av bistånd kopplat till frågan om återtagande vore en ändamålsenlig metod, detta skulle snarast kunna verka kontraproduktivt. I enlighet med slutsatser som EU antagit, där främst principerna om ett effektivt utvecklingssamarbete och mer för mer tillämpas, kan bistånd användas som grund för att medvetandegöra tredjeländer om vikten av att få till stånd ett väl fungerande samarbete om återtagande. Utskottet har inga invändningar mot regeringens ställningstagande, men vill i sammanhanget erinra om att syftet med det svenska biståndet är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Det framgick också av statssekreterare Ulrika Modeérs föredragning för utskottet inför ministerrådet om utveckling den 28 november 2016 att regeringens uppfattning är att de landpaket (s.k.compacts) som utarbetas inom partnerskapsramen för tredjeländer ska vara samstämmiga med det långsiktiga utvecklingssamarbetet. Utskottet välkomnar att regeringen understryker att ODA-medel måste användas i enlighet såväl med OECD/Dacs kriterier som med principerna om biståndseffektivitet.

I fråga om bistånd till den palestinska myndigheten, som tas upp i några motioner, konstaterar utskottet att regeringen i oktober 2014 beslutade om en ny strategi för utvecklingssamarbetet med Palestina. Strategin ska gälla för perioden 2015–2019 och omfattar ca 1,5 miljarder kronor. Verksamheten för strategin ska bidra till att få till stånd ett demokratiskt, självständigt, sammanhängande och livskraftigt Palestina som existerar sida vid sida med Israel i fred och säkerhet, med 1967 års gränser som utgångspunkt och med Jerusalem som en huvudstad för två stater. Den syftar också till att tillgodose palestiniernas rättigheter och behov så att de ska kunna leva i alla delar av Palestina oavsett institutionellt ramverk. Stärkt demokrati samt ökad jämställdhet och respekt för mänskliga rättigheter är ett av tre fokusområden för det svenska biståndet. Inom ramen för detta ska bl.a. de palestinska institutionerna stärkas och bli mer transparenta och demokratiskt styrda, yttrandefriheten stärkas och kvinnors och barns åtnjutande av mänskliga rättigheter förbättras. Utskottet anser liksom regeringen att det svenska biståndet är betydelsefullt för att få till stånd ett demokratiskt, självständigt och livskraftigt Palestina.

EU undertecknade i januari 2016 ett nytt avtal om utvecklingssamarbete med Eritrea. Avtalet, som omfattar totalt 200 miljoner euro under perioden 2016–2020, fokuserar på stöd till Eritreas energisektor och förbättrad hantering av de offentliga finanserna samt på stöd för att genomföra rekommendationerna från FN:s genomgång av de mänskliga rättigheterna i Eritrea (Universal periodic review, UPR). Sverige stod bakom beslutet i EDF-kommittén i december 2015 om en ny samarbetsstrategi. Enligt Utrikesdepartementet ger biståndet öppningar för viktiga diskussioner med Eritrea om bl. a. rättsväsendet och fängelsesystemet. Det framgår också, bl.a. av svar på frågor i riksdagen till utrikesminister Margot Wallström, att regeringen arbetar aktivt och målmedvetet och ser över alla möjliga vägar framåt för att få Dawit Isaak frigiven.

Sveriges bistånd till Tunisien bedrivs främst inom ramen för den regionala strategin Sveriges utvecklingssamarbete med Mellanöstern och Nordafrika som avser perioden 2016–2020. Syftet med utvecklingssamarbetet i regionen är att bidra till stärkt demokrati och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna samt en hållbar utveckling som förbättrar förutsättningarna för fred, stabilitet och frihet i regionen. En skillnad jämfört med den tidigare samarbetsstrategin är ett ännu starkare fokus på kvinnor, barn och ungdomars rättigheter, en ökad satsning på att främja investeringar i förnybar energi i regionen samt nytt fokus på förbättrade arbetsvillkor. De senaste åren har ca 60 miljoner kronor gått till Tunisienrelaterade aktiviteter genom projekt finansierade av Sida. Merparten av detta stöd går till initiativ inom området för demokrati och mänskliga rättigheter och kanaliseras oftast genom civilsamhällesorganisationer och multilaterala organisationer. Det finns samarbeten både med mindre lokala och regionala organisationer och med svenska och internationella organisationer. Utskottet noterar också att Sverige öppnade en ambassad i Tunis i oktober 2016.

Utskottet har tidigare behandlat Sveriges och EU:s relation till Kuba och underströk då att det är angeläget att främjande av demokrati och mänskliga rättigheter är vägledande för relationerna med Kuba (bet. 2015/16:UU15). Utskottet ställde sig bakom att Sverige – i linje med EU:s politik – återupprättat en bilateral dialog med Kuba och konstaterade att detta manifesterades genom att Sverige och Kuba enats om en allmänt hållen avsiktsförklaring om dialog och samarbete (Memorandum of Understanding). Avsiktsförklaringen undertecknades i slutet av 2015 och berör utvecklings-samarbete och politisk dialog. Utskottet konstaterade att avsiktsförklaringen enligt uppgift gav uttryck för Sveriges och Kubas generella önskan om samarbete inom en rad olika områden inklusive bl.a. mänskliga rättigheter, jämställdhet och hbtq-frågor. Utskottet konstaterade vidare att avsiktsförklaringen enligt uppgift även etablerar en regelbunden politisk dialog där bl.a. mänskliga rättigheter kan diskuteras. Utskottet utgår från att mänskliga rättigheter och demokrati konsekvent tas upp inom ramen för dialogen.

Utskottet noterar att regeringen i september 2016 beslutade om en strategi för utvecklings-samarbetet med Kuba. Strategin syftar till att stödja den pågående moderniseringen av landet och värna respekten för mänskliga rättigheter. Strategin ska gälla under perioden 2016–2020 och omfatta ca 90 miljoner kronor. Verksamheten inom ramen för strategin ska inriktas på insatser som stöder den pågående processen mot en modernisering av Kubas ekonomi och samhällsstyrning, inklusive ökad respekt för mänskliga rättigheter med huvudsaklig inriktning på kapacitetsutveckling, institutionssamarbete och erfarenhetsutbyte. Utskottet noterar att regeringen understryker att insatser inom ramen för strategin ska ta sin utgångspunkt i och präglas av ett rättighetsperspektiv och fattiga människors perspektiv på utveckling.

Mot bakgrund av vad som här anförts avstyrker utskottet motionerna 2016/17:460, 2016/17:472 yrkandena 4 och 5, 2016/17:1066 yrkande 10, 2016/17:1200 yrkande 7, 2016/17:2468 yrkandena 1 och 2, 2016/17:3206 yrkandena 15, 17 och 25 samt 2016/17:3409 yrkande 32.

Övriga motioner

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns förslag i ett antal motioner som är föremål för förenklad motionsbehandling enligt de riktlinjer som riksdagen har fastslagit med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och i enlighet med promemorian Förenklad motionsbehandling under valperioden 2014–2018 som utrikesutskottet fastställde i oktober 2014.

Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att de motioner som återfinns i bilaga 4 inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott motionerna.

Reservationer

1. Resultatredovisning, punkt 1 (M)

av Karin Enström (M), Sofia Arkelsten (M), Sotiris Delis (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 2, 4 och 5 samt
avslår motionerna
2016/17:465 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och
2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkande 16.

Ställningstagande

Ett effektivt bistånd kan inte bara bygga på god vilja, utan måste leverera verkliga resultat. Vi kräver därför en ansvarsfull hantering av biståndsmedel. Det innebär högt ställda krav på ekonomisk styrning och rapportering, kamp mot korruption i både biståndsorganisationer och samarbetsländer och en beredskap att agera mot missförhållanden. Om kraven inte uppfylls ska det få konsekvenser exempelvis genom stoppade utbetalningar. Sverige ska vara tydligt och ställa höga krav på sina samarbetspartner i biståndet när det gäller resultatfokus, ett aktivt antikorrupsionsarbete, en effektiv medelsanvändning och transparenta system för redovisning.

Sverige ska också vara berett att ompröva sitt biståndsengagemang när kraven inte uppfylls. Sverige ska ställa krav på och stödja samarbetsländernas ansträngningar för att bekämpa korruption. Viktiga åtgärder för att motverka korruption är utvecklingen av fungerande och trovärdiga institutioner som främjar insyn, öppenhet och möjligheter till ansvarsutkrävande.

2. Resultatredovisning, punkt 1 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:465 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 1–3 och
2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkande 16 och
avslår motion
2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 2, 4 och 5.

Ställningstagande

Enligt en studie beställd av Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) har svenska biståndsprojekt inte vid ett enda tillfälle utvärderats med hjälp av randomiserade kontrollstudier som metod för att säkert fastställa kopplingen mellan projektets mål och resultat. Studien fann inte heller några tecken på att svenska biståndsprojekt över huvud taget utvärderats med hjälp av kvantitativa data. De enda gångerna effekterna av Sveriges biståndspengar utvärderats med hjälp av vetenskapligt tillförlitliga, valida och generaliserbara metoder har varit när vi delfinansierat projekt sjösatta av andra stater/organisationer. Vad gäller våra egna utvärderingar har det endast rört sig om anekdotiska rapporter som varit fokuserade på projektens genomförande och prestationer, inte resultat och effekter.

Att Sveriges internationella bistånd inte utvärderas med kvantitativa metoder innebär att vi varken vet säkert om pengarna gör någon nytta eller om projekten är kostnadseffektiva jämfört med alternativa biståndssatsningar. I förlängningen är detta ett möjligt djupt oansvarigt slöseri med svenska skattebetalares pengar och gynnar varken oss eller de människor det internationella biståndet syftar till att hjälpa.

Vi vill därför, för det första, att regeringen utreder och upprättar en vitbok om hur stor del av svenskt bistånd som utställts till mottagarländer genom historien utan att Sverige utvärderat vetenskapligt om medlen alls kommit till någon nytta. Detta har det svenska folket rätt att veta. För det andra vill vi att regeringen snarast ska börja utföra stickprovskontroller av svenska biståndsprojekt med hjälp av vetenskapligt solida och kvantitativa effektutvärderingar. Med ”vetenskapligt solida” åsyftas utvärderingar med hjälp av metoden randomiserade kontrollstudier, eller åtminstone en metod som tillämpar statistisk analys av kvantitativa mått. Slutligen vill vi att regeringen på sikt verkar för att avveckla alla former av långsiktiga biståndsprojekt som saknar vetenskapligt solida effektutvärderingar.

3. Ändring av OECD:s definition av bistånd, punkt 3 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:461 av Björn Söder m.fl. (SD).

Ställningstagande

Förutom ekonomisk tillväxt är den viktigaste faktorn som skyddar mot återupptaget våld i postkonfliktsituationer fredsbevarande trupper. Fredsbevarande trupper skapar inte bara fred utan hjälper även till att bygga förtroende för eventuella investerare i landet. Stationering av fredsbevarande trupper är dyrt, samtidigt så visar forskningen att sådan stationering i det långa loppet sparar pengar eftersom det minskar risken för återupptagen konflikt. Därför bör sådana kostnader räknas som ODA.

Forskning på postkonfliktsamhällen i Afrika visar att sådana samhällen löper en genomsnittlig risk på 40 procent att återfalla i inbördeskrig inom ett decennium och att en budget för fredsbevarande styrkor motsvarande 100 miljoner US-dollar per år minskar den risken till 17 procent. Fredsbevarande är med andra ord dyrt, men samtidigt billigare än återupptagen konflikt. Detta är dock den ekonomiska aspekten. Den humanitära är naturligtvis långt viktigare, och Sverigedemokraterna anser att fredsbevarande styrkor är viktiga oavsett det ekonomiska utfallet. Den ekonomiska effekten leder dock till slutsatsen att fredsbevarande insatser skapar ett mervärde, och samma slutsats drogs av en expertpanel inom Copenhagen consensus 2008. Det ekonomiska mervärdet betyder att OECD-länder bör kunna skriva av kostnaden för fredsbevarande insats från sina biståndsbudgetar, med en viss procentuell begränsning. När en viss fredsbevarande insatsers expanderar i antalet trupper drabbas den också av avtagande avkastning. Eftersom kostnaden för den fredsbevarande insatsen till vis del kommer att stå i konkurrens med det övriga biståndet är det viktigt att samfundet hittar en storleksmässigt optimal nivå för att hålla freden i varje enskild konfliktsituation. Regeringen bör därför driva frågan om att kostnader för fredsbevarande styrkor under FN-mandat ska räknas som bistånd.

4. Prioriteringar inom utgiftsområdet, punkt 4 (M)

av Karin Enström (M), Sofia Arkelsten (M), Sotiris Delis (M) och Maria Stockhaus (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2768 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 37 och 39,

2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 21,

2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 6,

2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 6 och

2016/17:3387 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 26 och

avslår motionerna

2016/17:48 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28,

2016/17:463 av Björn Söder m.fl. (SD),

2016/17:474 av Björn Söder m.fl. (SD),

2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 9 och 12,

2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 2 och 3,

2016/17:1079 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 23,

2016/17:1195 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 3, 9 och 10,

2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 10 och 14,

2016/17:3082 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 2 och 4–8,

2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkandena 5–8, 11–13, 18 och 27,

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 23 och

2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Sveriges internationella bistånd inleddes för mer än 50 år sedan. Sedan dess har världen förändrats i snabb takt. Och det skapar nya utmaningar och förutsättningar för utveckling. Förändringarna innebär också att biståndets förutsättningar och möjligheter i grunden har förändrats. För att biståndet ska vara framgångsrikt och skapa resultat behöver det fortsätta bygga på länders eller aktörers egna ansträngningar. På så vis kan biståndet skapa förutsättningar för utveckling. Till grund för vårt engagemang för att förbättra biståndspolitiken ligger tron på alla människors rätt till frihet, trygghet och rättvisa och övertygelsen om att utveckling ytterst drivs av människors egen vilja och förmåga. Vi anser att biståndets uppgift är att bidra till att skapa förutsättningar för människor att lyfta sig ur fattigdom och förtryck och ska bidra där andra flöden inte förmår åstadkomma resultatet och det måste hela tiden anpassas till förändringarna i omvärlden. Svenskt bistånd ska vara tydligt i sina värderingar och modigt i handling och präglas av ett perspektiv bortom biståndet.

Alliansregeringen gjorde bedömningen att biståndet skulle fokuseras där det behövdes mest och till de mest utsatta. Det gjorde att alliansregeringen fokuserade biståndet till färre länder och började fasa ut ett antal länder under 2013. OECD/Dac var positiva till att Sverige valde att prioritera sitt bistånd till färre länder och med mer fokuserade resultatstrategier. Regeringen väljer att fortsätta eller återuppta bilaterala strategier och bistånd som är under

utfasning. Att åter öka antalet mottagarländer är fel i sig men framför allt i det akuta läge som råder nu när vi måste använda mer medel för att tillgodose det akuta humanitära behovet.

På miljö- och klimatområdet har nya och stora utmaningar tillkommit. Fler människor dör i dag av föroreningar än konflikter. De globala humanitära behoven ökar och väntas fortsätta att öka på grund av mer komplexa och utdragna kriser. Trenden går i en riktning mot allt fler komplexa katastrofer när naturkatastrofer inträffar samtidigt som väpnade konflikter. Detta förvärras av brist på demokrati, fungerande samhällsinstitutioner och politiskt ansvarstagande.

Vi ska ta fasta på kopplingen mellan säkerhet och utveckling. Avsaknad av fred och säkerhet är ett av de största hindren för att minska fattigdomen i världen. Majoriteten av de allra fattigaste länderna är samtidigt konfliktdrabbade. Sverige bör därför fortsätta att fokusera en stor del av sitt bistånd till konfliktdrabbade länder. I de flesta av dessa länder krävs det både fredsfrämjande insatser och långsiktiga utvecklingsinsatser. Genom att skapa säkerhet skapas den stabilitet som är en förutsättning för utveckling. Att bekämpa fattigdom genom breda fredsinsatser är effektiv biståndspolitik. Sverige bör också på detta område vara ett föregångsland och verka för att civila och militära resurser används i koordinerade insatser samordnade av FN eller regionala organisationer som Nato, EU och AU.

Sverige kommer aldrig att kunna göra allt överallt, men vi har ett ansvar att maximera effekten av våra bilaterala utvecklingsinsatser i samordning med andra givare för att åstadkomma en effektiv ansvarsfördelning och verkliga resultat. Sverige ska också bidra till effektiviseringen av EU:s utvecklingssamarbete och ha en tydlig röst i det internationella utvecklingssamarbetet.

Svenskt bistånd ska bidra till ett jämställt samhälle. I ett jämställt samhälle har kvinnor och män, liksom flickor och pojkar, lika rättigheter, villkor, möjligheter, inflytande och makt att själva forma sina liv och att påverka samhället. Frånvaron av våld mot kvinnor och flickor är en förutsättning för detta. Ökad jämställdhet är därför ett mål i sig. Utvecklingen i de flesta länder är helt avhängigt hur potentialen hos kvinnor och tas till vara. Att kvinnor förvägras sina grundläggande fri- och rättigheter är ett av de största hindren för utveckling och tillväxt. Rätten och tillgången till utbildning för flickor och kvinnor är helt avgörande och de måste garanteras detta på samma villkor som pojkar och män. Likaså måste kvinnor och män garanteras samma rättigheter i ekonomiska frågor. I Afrika är t.ex. åtta av tio bönder kvinnor men de äger ytterst sällan marken själva. Det innebär att de har mycket små möjligheter att få lån eller utveckla sin verksamhet och på så sätt lyfta sig ur fattigdom.

Mödra- och barnadödligheten omfattades av FN:s tidigare millenniemål och är en tydlig indikator på ett lands utveckling. Målen om kraftigt minskad mödra- och barnadödlighet, var ett mål som inte uppnåddes till 2015. Målet finns kvar bland de nya hållbarhetsmålen och Sverige måste fortsätta att vara drivande i det arbetet. Sverige ska bli världsledande på att skydda och främja

kvinnors och barns rättigheter och möjligheter. Jämställdhetsperspektiv och särskilt fokus på kvinnors och flickors rättigheter ska därför prägla utformningen av all utvecklingspolitik. Det svenska biståndet ska bl.a. verka för att stärka av kvinnors politiska deltagande och inflytande, utbildning, kvinnors ekonomiska aktörskap och arbetsvillkor, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), kvinnors säkerhet inklusive bekämpning av alla former av könsrelaterat våld och människohandel. Ett effektivt jämställdhetsfrämjande arbete behöver riktas till såväl kvinnor som män i syfte att förändra institutioner och samhällsstrukturer. Könsförtryckande beteenden ska synliggöras, kvinnors och flickors praktiska behov och långsiktiga strategiska intressen ska uppmärksammas och främjas. Män och pojkar behöver ökad kunskap om, och respektera, kvinnors och flickors åtnjutande av mänskliga rättigheter. Då krävs också att vi ställer tydliga krav på våra samarbetsländer – kultur, religion och tradition kan aldrig motivera avsteg från principen om jämställdhet, icke-diskriminering och alla människors frihet och lika värde. Sveriges utrikes-, EU- och biståndspolitik ska spela en viktig roll i att stärka hbtq-personers rättigheter.

Demokratisk utveckling kräver fungerande och oberoende institutioner och procedurer. Sverige ska främja lösningar som baseras på medborgarnas intressen och existerande lokala förhållanden samt system som har potential att vinna trovärdighet och legitimitet hos människor som lever i fattigdom eller förtryck. Det ska bidra till att stärka enskilda människors inflytande över politiken. Därför krävs demokratiska strukturer som möjliggör ansvarsutkrävande. Sverige ska verka för utvecklingen av starka, legitima och pluralistiska val- och partisystem samt via parlamentsstöd bidra till att hela den politiska processen stärks, till ett tydligare ansvarsutkrävande, bättre representativitet, större öppenhet och insyn. En stark och väl fungerande offentlig förvaltning och ett fungerande revisions- och kontrollsystem är centrala. Sverige ska prioritera utvecklingen av en effektiv, öppen och väl fungerande förvaltning på central, regional och lokal nivå.

Alla människors rättssäkerhet och tillgång till rättvisa inför lagen är avgörande för en ökad respekt för mänskliga rättigheter och stärkt demokratisk utveckling. Sverige ska därför främja rättsstatens principer och eftersträva sammanhållna reformer inom rättssektorn. Vi behöver satsa mer på konkret bistånd myndighet till myndighet genom att bli bättre på att använda den kompetens som finns i svenska myndigheter som kan bidra till att bygga institutioner i andra länder genom utbyte. Politisk frihet frigör krafter för social och ekonomisk utveckling. Vi vill därför utöka Sveriges förmåga att genomföra demokratibistånd och ser det som ett viktigt bidrag till att skapa en friare värld. Det handlar om att stödja uppbyggnaden av demokratiska institutioner och stärka rättsstatens funktioner i mottagarländerna. Insatser för att bidra till utbildning av politiker, tjänstemän och journalister är också centrala i detta arbete. Det partinära samarbetet med fokus på att stödja utvecklingen av demokratisk delaktighet och demokratiska partistrukturer spelar en viktig roll för att utveckla starka flerpartisystem i mottagarländerna.

Med detta fokus på biståndet bidrar vi också långsiktigt med att stävja extremism och förebygga terrorism. Vårt bistånd ska ställa krav på respekt för demokrati och mänskliga rättigheter.

5. Prioriteringar inom utgiftsområdet, punkt 4 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:463 av Björn Söder m.fl. (SD),
2016/17:474 av Björn Söder m.fl. (SD),
2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 10 och 14 samt
2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 1 och
avslår motionerna
2016/17:48 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28,
2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 9 och 12,
2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 2 och 3,
2016/17:1079 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 23,
2016/17:1195 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 3, 9 och 10,
2016/17:2768 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 37 och 39,
2016/17:3082 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 2 och 4–8,
2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 21,
2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkandena 5–8, 11–13, 18 och 27,
2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 6,
2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 23,
2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 6 och
2016/17:3387 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 26.

Ställningstagande

En målsättning med svenskt bistånd bör vara att förstärka länder som går i en positiv riktning och att det inte ska löna sig att missköta landets ekonomi eller dess välfärdssatsningar och bryta mot internationella konventioner om mänskliga rättigheter. Denna ambition är dock inte alltid förenlig med viljan att prioritera de minst utvecklade och fattigaste länderna då de också ofta brister i kapaciteten att hantera biståndsmedel. Det är därför viktigt med ett flexibelt bistånd anpassat efter den situation som råder i olika länder, där bistånd till länder med svaga institutioner i första hand bör gå genom det civila samhället. Exempelvis Afghanistan, som är ett av världens fattigaste länder, förespråkar bistånd genom organisationer i civila samhället i stället för genom

myndigheter. Det bör även finnas en flexibilitet i att kunna avbryta eller fasa ut bistånd, t.ex. om det visar sig att det begås allvarliga brott mot grundläggande mänskliga rättigheter eller om biståndet visar sig vara funktionsförlig, dvs. kunna möjliggöra att resurser frigörs för skadliga och kontraproduktiva ändamål. Vi menar också att biståndsmedel kan användas mer effektivt om det finns en fokusering på färre länder. Vår ambition är därför att prioritera de minst utvecklade länderna.

En organisatorisk lösning för stöd till förvaltningsuppbyggnad som kan innebära både lokalt ägarskap och tillfredsställande effektivitet är en kombination av civilsamhällesorganisation och lokal myndighet kallad Independent Service Authority (ISA) eller oberoende förvaltningsmyndighet. Modellen kan inte användas i alla situationer utan utgör en möjlighet till förbättrad administration, insyn och samordning av utvecklingsinsatser i områden med svaga men fungerande myndigheter och som inte lider av storskalig väpnad konflikt eller naturkatastrof. Sverigedemokraterna föreslår att Sverige tar initiativ till försöksverksamhet och utvärdering av modellen i ett lämpligt mottagarland. Traditionellt har Sverigedemokraterna varit skeptiska till bistånd i samarbete med myndigheter i dåligt utvecklade länder, men samtidigt är vi medvetna om fördelarna och nödvändigheten av att hjälpa samma länder att bygga upp fungerande samhällsinstitutioner. Bistånd genom oberoende myndigheter tror vi kan vara ett verktyg för att lyckas med detta.

Sverige bidrar till hivbehandling genom globala fonden mot hiv, tuberkulos och malaria och FN:s samlade program mot hiv och aids (Unaid). När givarländer stöder hivbehandling tar givarländerna över en del av det moraliska ansvaret för patienternas hälsa. Därför anser Sverigedemokraterna att Sverige i sitt biståndsarbete måste arbeta för skapa att en långsiktig budgetering för att fullfölja de behandlingar som påbörjas med biståndsmedel. Erfarenhet visar att givarländer tenderar att dra ner finansiering av hivbehandling när mottagarländerna ökar sin egen. På grund av hivmedicineringens långsiktighet måste givar- och mottagarländer redan nu komma överens om en fördelning av hur framtida kostnader ska bäras för att förhindra att patienter som påbörjat behandling faller mellan stolarna och att givar- och mottagarländer hamnar i ett finansiellt "chicken-race" över kostnaderna. Ett lämpligt sätt vore att det internationella samfundet och mottagarländerna kommer överens om ekonomiska nyckeltal som bestämmer när utländsk finansiering kan dras tillbaka och när den bör öka.

6. Prioriteringar inom utgiftsområdet, punkt 4 (C)

av Kerstin Lundgren (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3082 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 2 och 4–8 samt avslår motionerna

2016/17:48 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28,

2016/17:463 av Björn Söder m.fl. (SD),

2016/17:474 av Björn Söder m.fl. (SD),

2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 9 och 12,

2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 2 och 3,

2016/17:1079 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 23,

2016/17:1195 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 3, 9 och 10,

2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 10 och 14,

2016/17:2768 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 37 och 39,

2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 21,

2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkandena 5–8, 11–13, 18 och 27,

2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 6,

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 23,

2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 6,

2016/17:3387 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 26 och

2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Centerpartiet ser det som viktigt att det svenska biståndet upprätthåller ett tydligt fokus och tar fasta på att uppnå både ett mervärde och ett resultat. För att hållbart kunna utrota fattigdomen måste ett ökat fokus ges till de minst utvecklade länderna. Att stärka demokratin och jämställdheten samt öka respekten för mänskliga rättigheter ska vägleda det svenska biståndet. Svenskt bistånd bör fortsätta att stödja de som kämpar för frihet och mänskliga rättigheter och stärka yttrandefriheten samt förbättra möjligheterna för fattiga människor att dra nytta av ekonomisk tillväxt genom förbättrad tillgång till utbildning, hälsovård och fler jobb. Genom ett stärkt fokus på de humanitära insatserna ska Sverige vid kriser, krig och katastrofer fortsätta att rädda liv och lindra nöd. Det är viktigt att det sker på ett sätt som är hållbart, både förebygger och bygger upp efter konflikter, krig och kriser. Syrien och Libyen är exempel på länder där vi gjort insatser och där det behövs en återuppbyggnad när konflikterna avstannat.

För Centerpartiet är det därtill särskilt angeläget att biståndet ska bidra till en förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och ett hållbart nyttjande av naturresurser. Många av världens fattiga bor på landsbygden, där de flesta är beroende av lantbruket för sin överlevnad. Vi ser ett modernare och effektivare lantbruk, tillgång till rent vatten och energi som viktiga delar i arbetet för att utrota hunger, nå ökad jämställdhet och mer långsiktigt hållbar och inkluderande fattigdomsbekämpning i utvecklingsländerna.

Inom ramen för biståndet till länder i Afrika måste ett större fokus läggas på livsmedelsproduktionen. I dagsläget är biståndet mer inriktat på andra i sig viktiga områden samtidigt som behovet av ökad livsmedelsproduktion är uppenbar. Biståndet bör därför i ökad utsträckning riktas till åtgärder som stärker jordbrukarna och livsmedelsproduktionen. Det är hög tid att vända utvecklingen från minskat till ökat bistånd för att säkra tillgången till livsmedel, även vid klimatförändringar på den afrikanska kontinenten.

Fattigdom ser olika ut beroende på om du är kvinna eller man. Rätten till god utbildning måste gälla alla. Det är viktigt att särskilt stärka flickornas möjligheter att fullfölja grundläggande utbildning. Här krävs tydliga insatser för att minska de tidiga avbrott som i dag är alltför vanliga. Särskilda satsningar på svenska mervärden som SRHR och hbtq är självklart viktiga för att säkerställa att mänskliga rättigheter är rättigheter för alla.

När det kommer till jordbruket är det ofta kvinnor som står för matproduktionen, men sällan är det kvinnorna som äger marken de brukar. Centerpartiet vill stärka kvinnors möjlighet till en tryggad livsmedelsförsörjning och ekonomisk utveckling samt rätten till självbestämmande, ägande och nyttjande av jordbruksmark. För att nå ökad jämställdhet är detta en viktig del att ta hänsyn till och arbeta mer med.

Biståndet är ett medel i arbetet för en rättvis och hållbar global utveckling. Sedan länge är Sverige en viktig aktör och bidragsgivare till internationellt arbete för fattigdomsbekämpning och bättre miljö genom bl. a. klimatbistånd. Det är omöjligt att bygga välstånd och tillväxt i fattiga länder om man inte samtidigt gör insatser för att kunna anpassa samhällen till ett förändrat klimat och samtidigt motverka klimatförändringarna. Den rika delen av världen har ett särskilt ansvar för att driva denna utveckling framåt. Centerpartiets inriktning i biståndspolitiken tar tydligt avstamp i att Sverige övertygande ska kunna visa att båda aspekterna – fattigdomsbekämpning och åtgärder mot klimatförändringarna – måste gå hand i hand. Insatser för att stödja anpassning till klimatförändringarna kan innebära åtgärder som syftar till att minska människors sårbarhet, exempelvis investeringar i hälsa, sanitet, fungerande ekosystem, uthålligt jordbruk och tillgång till vatten, liksom projekt för att ta fram avancerade väderprognoser. För Centerpartiets del är det självklart att mycket av satsningarna ska ske i Afrika, som är den kontinent i världen som sannolikt drabbas hårdast av klimatförändringarna.

Regeringen bör tydligt prioritera och fokusera det humanitära biståndet. Därigenom kan ökade humanitära behov ges en hållbar finansiering, t.ex. medel till UNHCR.

7. Prioriteringar inom utgiftsområdet, punkt 4 (V)

av Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:48 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28 och
2016/17:1195 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 3, 9 och 10 samt
avslår motionerna

2016/17:463 av Björn Söder m.fl. (SD),

2016/17:474 av Björn Söder m.fl. (SD),

2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 9 och 12,

2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 2 och 3,

2016/17:1079 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 23,

2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 10 och 14,

2016/17:2768 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 37 och 39,

2016/17:3082 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 2 och 4–8,

2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 21,

2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkandena 5–8, 11–13, 18 och 27,

2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 6,

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 23,

2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 6,

2016/17:3387 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 26 och

2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Världen är inte rättvis. Klyftorna är stora mellan länder i nord och syd, mellan fattiga och rika, mellan kvinnor och män. Vänsterpartiet menar att utveckling och fattigdomsbekämpning kräver en rad åtgärder på en rad områden: skuldavskrivningar, en klimatpolitik där de rika länderna och de multinationella företagen tar sitt ansvar, ett stärkt regelverk för vapenhandel, en reformering av Internationella valutafonden Internationella valutafonden (IMF) och Världsbanken, tydligare globala regler för utländska investeringar och rättvisa handelsregler. I grunden anser vi att det krävs en ny ekonomisk världsordning med en tydlig omfördelning av makt och resurser från nord till syd. Bistånd är långt ifrån den enda vägen för att utrota världens fattigdom, men det är en viktig komponent. I samverkan med de åtgärder och hänsynstaganden som nämns ovan har det internationella ekonomiska utvecklingsbiståndet en avgörande roll i kampen mot fattigdomen.

Vänsterpartiets biståndspolitik grundar sig i internationell solidaritet. Vi vill att de kvinnor och män som världen över kämpar för demokrati och jämlikhet, mot klimatförändringar och kvinnoförtryck ska känna att de har en allierad i vårt land. Nedan redovisas ett antal förslag för att utveckla och förändra svensk utvecklingspolitik.

År 2008 antog Internationella arbetsorganisationen (ILO) deklARATIONEN om social rättvisa för en rättvis globalisering, som brukar kallas Decent Work Agenda, agendan för anständiga arbeten. Decent Work-agendan har satt fokus på att sysselsättning och anständigt arbete är centrala faktorer för att minska fattigdomen i världen. Agendan består av fyra delar: normer och rättigheter i arbetslivet, skapande av sysselsättning och företagsutveckling, utvecklande av sociala trygghetssystem och social dialog mellan arbetsmarknadens parter. I dag har Decent Work-agendan inkluderats i de nya globala utvecklingsmålen, Agenda 2030.

När regeringen tillträdde lanserade man samtidigt Global Deal, ett internationellt initiativ för att främja välfungerande arbetsmarknadsrelationer mellan arbetsgivare och löntagare och anständiga arbeten, med tydliga referenser till Decent Work-agendan. Målet för svenskt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Ska det målet infrias kommer det att vara centralt att inom utvecklingspolitiken förstärka arbetet för löntagares rättigheter och möjligheter att organisera sig på sin arbetsplats. Regeringen nämner fackliga rättigheter i flera av de initiativ man tagit för att utveckla biståndet, bl.a. både i förslaget till nytt policyramverk för utvecklingssamarbetet och nystarten av politiken för global utveckling (PGU). Men konkreta åtgärder för att stärka fackets roll och kraftfullt driva initiativet Global Deal saknas i både förslaget till ramverk och PGU. Ska svenskt bistånd på allvar bidra till ökad respekt för löntagares rättigheter och möjligheter att organisera sig på sin arbetsplats krävs ytterligare initiativ. Bland annat behöver de fackliga frågorna få tydligt genomslag i regeringens strategier för biståndet. Regeringen bör återkomma med förslag om hur mänskliga rättigheter i arbetslivet och Decent Work-agendan tydligare kan prioriteras i svenskt utvecklingssamarbete.

I dagens världsordning ser vi en arbetsdelning där kvinnor utför de tyngsta arbetena till de lägsta lönerna. Runt om i världen möter kvinnor diskriminering på arbetsmarknaden. I alltför många länder grundar sig diskrimineringen i lagstiftning och regelverk som uttryckligen särbehandlar kvinnor. I många länder försvåras och begränsas kvinnors möjligheter att arbeta och få en egen försörjning av tradition, normer och kultur. Runt om i världen möter kvinnor t.ex. stora hinder för att kunna kombinera föräldraskap med yrkesarbete. Fackliga rättigheter och kollektivavtal är därför ett av de viktigaste verktygen för att öka jämställdheten i världen. Det skulle ge många av jordens kvinnor möjlighet att organisera sig och kräva bättre arbetsmiljö och anständiga arbetsvillkor. Sverige bör genom sitt utvecklingssamarbete särskilt understödja kvinnors rättigheter och möjligheter att organisera sig på sina arbetsplatser.

Den ökade globaliseringen har bl.a. inneburit att exportsektorns betydelse har växt. Den omstrukturering och liberalisering av handelsregler som skett har lett till en betydligt större utsatthet för arbetarna, i synnerhet i de allt fler s.k. exportfrizoner som uppstått i många fattiga länder i Asien, Latinamerika och Afrika. Exportfrizoner är ekonomiska frizoner i geografiskt avgränsade

områden där särskilda arbetsmarknads- och skattelagar råder. Det finns olika former av exportfrizoner, men det övergripande syftet är att locka till sig utländska investeringar med hjälp av låga skatter, undermåliga arbetsvillkor och bristande eller obefintliga fackliga rättigheter. Antalet frizoner i världen ökar snabbt, främst i Asien. Sedan 1980-talet, då de blev föremål för internationell politisk debatt, har antalet exportfrizoner ökat kraftigt. I dag sysselsätter de över 60 miljoner människor. Sett ur ett fackligt perspektiv utgör det ökade antalet frizoner ett allvarligt hot eftersom facklig verksamhet vanligtvis är förbjuden eller grovt inskränkt i zonerna. Arbetet i exportfrizonerna består oftast av en monoton och slitsam produktion inom framför allt textilindustrin, en sektor där kvinnor är starkt överrepresenterade. De arbetar till låga löner, på osäkra kontrakt och ofta under hälsofarliga förhållanden. Utöver att möjligheten att organisera sig ofta är obefintlig, är systematiska övergrepp och sexuella trakasserier vanligt förekommande. Sverige bör inom ramen för utvecklingssamarbetet arbeta för att stärka organisering och fackliga rättigheter i exportfrizoner.

Ett område som allt oftare beskrivs som eftersatt är arbetet med SRHR-frågor i humanitära kriser. Vi ser i dag ett tydligt samband mellan väpnade konflikter och ökad mödradödlighet, barnäktenskap och sexualiserat våld. I dag pågår flera utdragna konflikter runt om i världen, och inte sedan andra världskriget har så många människor varit på flykt. Vi ser också att människor lever på flykt under allt längre tid. Den genomsnittliga tiden som människor är på flykt uppgår till 17 år. Behoven är enorma i konfliktområden och i flyktingläger av att motarbeta barnäktenskap och sexualiserat våld och av att säkra tillgången till preventivmedel, säkra aborter och mödravård. Flera organisationer som UNFPA (FN:s befolkningsfond) och IPPF (International Planned Parenthood Federation) har börjat ställa om sin verksamhet för att förstärka sitt arbete med SRHR-frågor (Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) i humanitära kriser. FN är den givna aktören för att samordna detta arbete. Sverige bör verka för ett ökat stöd till SRHR inom FN:s humanitära insatser.

8. Prioriteringar inom utgiftsområdet, punkt 4 (L)

av Mathias Sundin (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 9 och 12,

2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 2 och 3 samt

2016/17:1079 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 23 och avslår motionerna
 2016/17:48 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28,
 2016/17:463 av Björn Söder m.fl. (SD),
 2016/17:474 av Björn Söder m.fl. (SD),
 2016/17:1195 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 3, 9 och 10,
 2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 10 och 14,
 2016/17:2768 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 37 och 39,
 2016/17:3082 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 2 och 4–8,
 2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 21,
 2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkandena 5–8, 11–13, 18 och 27,
 2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 6,
 2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 23,
 2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 6,
 2016/17:3387 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 26 och
 2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Målet med biståndspolitiken måste vara att världen utvecklas så att behovet av bistånd försvinner. Vägen dit är lång. Men för att utvecklingen ska ta fart i världens ofria och därmed fattiga länder krävs att de lagstiftande församlingarna agerar. De måste fatta politiska beslut och genomföra viktiga reformer. Utan liberalisering av arbetsmarknaden och näringsfrihet blir det ingen snabbt ökande sysselsättning för världens fattiga. Utan lagar om åldersgränser för äktenskap kommer barn att fortsätta giftas bort. Det har vi sett på nära håll. Sverige kan och bör därför göra mer åt bristen på reformer än bristen på resurser i den fattigare delen av världen. I enlighet med principen om mer för mer bör stater som genomför demokratiska reformer, främjar mänskliga rättigheter, jämställdhet och öppenhet, och som minskar korruption, belönas för detta. Stater som fortsätter att kränka sina medborgares mänskliga rättigheter ska fasas ut från biståndet. Det är inte rimligt att förmedla resurser från svenska skattebetalare direkt till korrupta och diktatoriska stater. Det långsiktiga stödet till människor som bor i diktaturer eller auktoritära stater ska i stället kanaliseras via internationella organisationer, världssamfundet, civilsamhälle eller demokratisk opposition. Det bör inte gå bilateralt från stat till stat.

Sverige måste ännu tydligare än i dag verka för att kvinnor och flickor världen över ska få åtnjuta sina mänskliga rättigheter, inklusive rätten till sin egen kropp. Sveriges politik för mänskliga rättigheter ska prioritera kvinnors och flickors friheter, rättigheter och möjligheter. På samma sätt ska detta även framöver genomsyra svensk biståndspolitik och behållas som ett av de genomgripande perspektiven. Det är viktigt att varje människa, man som kvinna, själv får möjlighet att definiera sin könsidentitet. Ett tydligt hbt-

perspektiv måste därför också inkluderas i biståndspolitiken och vara en prioriterad del av demokratibiståndet.

En större del av svenskt bistånd måste användas för att säkra flickors skolgång. Rätten till utbildning är en mänsklig – inte manlig – rättighet. Det är mer förödande att hindra flickor än pojkar från att utbilda sig och arbeta, eftersom barnäktenskap och graviditet är oåterkalleliga livshändelser som påverkar även nästa generation. Att utrota kvinnlig analfabetism är därför en oslagbar investering för utveckling och tillväxt.

En viktig del i Daish strategi är att förintä av kulturarvet i Mellanöstern och Nordafrika. Genom att spränga sönder eller plocka isär och sälja tusenåriga byggnader och samlingar åstadkommer man både kulturell rensning och finansiering av sin terrorverksamhet. Enligt 1954 års Haagkonvention, som Sverige har undertecknat, är förstörelse av ett folks kulturarv att anse som ett brott mot hela mänskligheten. Vi bör också vara pådrivande för att de skyldiga ställs till svars. I och med att Internationella brottmålsdomstolen (ICC) i september 2016 fällde Ahmad al-Faqi al-Mahdi som 2012 beordrade förstörelsen av nio mausoleer och en moské i Timbuktu i Mali till nio års fängelse, har förstörelse av kulturarv för första gången dömts som ett krigsbrott. Vi välkomnar regeringens satsning på ett nordiskt samarbete mot illegal handel med antikviteter. Men den är otillräcklig. Sverige måste göra ytterligare – biståndsmedel bör användas i kampen för att rädda vårt gemensamma kulturarv. Detta utgör ett viktigt komplement till de insatser vi gör för människor som flyr från regionen. Den som förlorar sin historia förlorar också sig själv.

9. Prioriteringar inom utgiftsområdet, punkt 4 (KD)

av Sofia Damm (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkandena 5–8, 11–13, 18 och 27
samt
2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 23 och
avslår motionerna
2016/17:48 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 28,
2016/17:463 av Björn Söder m.fl. (SD),
2016/17:474 av Björn Söder m.fl. (SD),
2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 9 och 12,
2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkandena 2 och 3,

2016/17:1079 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 23,
2016/17:1195 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 3, 9 och 10,
2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 10 och 14,
2016/17:2768 av Karin Enström m.fl. (M) yrkandena 37 och 39,
2016/17:3082 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkandena 2 och 4–8,
2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M) yrkande 21,
2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. (M) yrkande 6,
2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 6,
2016/17:3387 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 26 och
2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Fler människor än på många decennier är nu på flykt, undan vedervärdig terror och våldsamma regimer i sina hemländer. Enorma humanitära insatser behövs för att skapa trygghet och framtidstro för de medmänniskor som flyr för sina liv. Det civila samhället, i form av t.ex. frivilligorganisationer och samfund, har ofta kontakter och direkta distributionssystem som bör nyttjas, speciellt då biståndet på grund av väpnade strider eller diktaturregimer inte kan nå fram via officiella kanaler. Alltför ofta lägger de internationella humanitära systemen endast fokus på internationella organisationer och lämnar de lokala aktörerna utan inflytande. Sverige bör verka för att i ökad utsträckning också kanalisera det humanitära stödet genom mindre civilsamhällesorganisationer och samfund som arbetar i den direkta ”frontlinjen” i katastrofområden, som har bättre lokalkännedom och som finns på plats långsiktigt. Sverige bör även verka för att öka samordningen mellan dessa aktörer och de stora internationella organisationerna. Det är även av stor vikt att stärka kapaciteten hos lokala aktörer att utföra humanitärt arbete i enlighet med de humanitära principerna.

Givet den fruktansvärda situationen i bl.a. Syrien måste Sverige prioritera de humanitära frågorna än högre och vara en principiell röst och försvara grundläggande humanitära värden. Sverige måste tydligt stå upp för det folkrättsliga ramverket som skyddar dessa värden. Inom ramen för FN-samarbetet och inte minst genom platsen i säkerhetsrådet måste regeringen intensifiera sina ansträngningar för att få ett slut på omfattande kränkningar av internationell humanitär rätt och sätta stopp för angrepp mot civila och sjukhus och hindrande av humanitär personal. Vidare är det av största vikt att åstadkomma en bättre koppling mellan humanitärt bistånd, långsiktig utvecklingspolitik och en sammanhållen utrikespolitik för att långsiktigt kunna förbättra situationen i krisländer. Kristdemokraterna menar att det är hög tid att det multilaterala stöd som Sverige ger till en rad olika FN-organ fokuseras och i större utsträckning än tidigare samlas hos de organ som har störst verksamhet bland flyktingar och som arbetar med barns säkerhet och rättigheter.

Det behövs en Marshallplan för att återbygga stora delar av Mellanöstern, med långsiktiga och uthålliga satsningar på att skapa trygghet, arbete och utbildningsmöjligheter i och omkring fallerade stater. Det behövs framtidstro i området liksom goda krafter i Syrien, Irak, Yemen och Afghanistan, som kan vara med och bygga upp fredliga, stabila och på sikt demokratiska länder. Sverige måste ligga i framkant när det gäller att stödja initiativ för att skapa arbetstillfällen för människor på flykt. Att Världsbanken kunnat initiera stöd för att arbeta med ekonomisk utveckling och jobbskapande i medelinkomstländer som tagit emot många flyktingar, såsom Libanon och Jordanien, är mycket positivt. Sverige måste ha en flexibel inställning till att stödja länder som ekonomiskt sett är medelinkomstländer, men som tar ett mycket stort ansvar för flyktingmottagande.

Sverige ska vara en kompromisslös röst för fred, frihet och mänskliga rättigheter i världen. Att stärka demokratin och öka respekten för mänskliga fri- och rättigheter ska vara centrala mål för det svenska biståndet. Sverige ska stödja demokratikämpar och verka för stärkt yttrandefrihet och tankefrihet i länder där den begränsas. Demokrati och frihet är den bästa garanten för fred och säkerhet. Endast med varaktig och stabil demokrati som grund kan social och ekonomisk utveckling få hållbart fäste. Vi kan aldrig acceptera att människor diskrimineras på grund av kön, sexuell läggning och etnisk eller religiös tillhörighet. Flera av det civila samhällets organisationer arbetar särskilt för att stödja oppositionella grupper och människorättsaktivister i repressiva stater runt om i världen. Detta arbete är oerhört betydelsefullt för de enskilda som dagligen riskerar sin egen och sin familjs säkerhet för att stå upp för de fri- och rättigheter som vi alla äger. Svenska organisationers insatser till stöd för demokratikämpar och människorättsaktivister runt om i världen måste ytterligare prioriteras och stärkas. I historien har vi sett att enskilda personer kan spela en avgörande roll för utvecklingen i ett land. Många gånger får de och deras familjer betala ett högt pris för sin övertygelse. Sverige bör införa en särskild biståndsstrategi som enbart inriktas på att ge stöd till människorättsaktivister som inte ges stöd på andra sätt. Det kan vara mindre grupper, enskilda journalister eller personer som rapporterar om mänskliga rättigheter. Det kan handla om att ge stöd till personerna så att de kan verka, leva mer värdigt och få kontakt med omvärlden. Yttrandefrihet är en mänsklig rättighet och en av grundstenarna i en demokrati. Alla människor har rätt att uttrycka sig, ta del av och sprida information och åsikter. Det fria ordet främjar samhällelig och demokratisk utveckling. Internet har på bara några decennier förändrat världen. Det har ökat människors möjligheter att få kunskap och information, uttrycka åsikter och utbyta idéer. Samtidigt finns en tendens till att regeringar genom censur, övervakning, restriktiv lagstiftning och filtrering försöker ta kontroll över den informationsspridning och det idéutbyte som internet bidrar till. Enligt Freedom House har friheten och säkerheten på internet de senaste åren varit på tillbakagång. Sverige bör inom ramen för utvecklingsprojekt ge ökade möjligheter för enskilda människor och

civilsamhällesorganisationer att skapa, inhämta och sprida information via internet och annan informations- och kommunikationsteknologi.

Diskriminering av kvinnor i utvecklingsländerna innebär att de trots att de i genomsnitt arbetar fler timmar om dygnet runt får lägre lön, är mindre läs- och skrivkunniga samt har ett lägre energiintag i förhållande till sin kroppsvikt i jämförelse med männen. Då det oftast är flickorna som prioriteras bort när föräldrar ska bekosta barnens utbildning, tenderar de att bli kvar i tungt jordbruksarbete.

När bistånd i ökad omfattning riktas till kvinnor i mottagarländerna skapar deras direkta deltagande och inflytande ett djupare, bredare och stabilare folkstyre. Bistånd riktat till kvinnor gagnar i allmänhet även barn, och effekten är därför tvåfaldig. Det finns ett flertal exempel på att kvinnor bidrar direkt till en effektivare utveckling på flera olika plan. Det är viktigt att ett genderperspektiv finns på biståndet, så att hänsyn tas till både kvinnors och mäns behov. Kristdemokraterna anser att jämställdhetsfrågor är avgörande för att uppnå en effektiv och hållbar utveckling i utvecklingsländerna. Kristdemokraterna förordar att svenska biståndsmedel prioriterar jämställdhetsfrämjande insatser.

Religions- och övertygelsefrihet är en viktig fråga att ta hänsyn till i utformningen av svenskt utvecklingssamarbete. Det handlar om frihet från tvång, frihet att uttrycka sig och om icke-diskriminering. Därför bör nya landsstrategier som tas fram alltid innehålla en analys av situationen för religions- och övertygelsefriheten. Vidare bör alla diplomater ha genomgått utbildning i frågor som rör religionsfrihet. Svensk biståndspolitik bör föras på ett sätt så att det civila samhället stärks. Enskilda organisationer är inte bara oersättliga som genomförare av offentligt svenskt bistånd utan också mycket betydelsefulla då de ger oss enskilda människor en möjlighet att ta ansvar för utvecklingen i världen. Genom dem kan vi bidra, var och en av oss, till att bekämpa fattigdom och förtryck, och till att lindra nöd hos våra medmänniskor. Det civila samhället är en naturlig plats för människor att göra en insats och visa att det inte går att förhålla sig likgiltig när världen brinner.

Alldeles i synnerhet i tider som dessa, när det akuta hjälpbehovet bland världens flyktingar är enormt, måste det ideella engagemanget uppvärderas och absolut inte ses som en konkurrent till politiken, vilket avskaffandet av avdragsrätten för gåvor till ideella organisationer indikerar. Att försvaga de mellanmänniskliga banden kan aldrig kompenseras med en ny myndighet och mer byråkrati eller ytterligare ett bidrag.

Genom agendan för utvecklingseffektivitet har stater och andra aktörer gjort åtaganden om att erkänna civilsamhället som aktör i sin egen rätt och att säkra dess möjligheter att verka fritt. Dock begränsas människors möjlighet att organisera sig i allt större utsträckning. Ett krympande utrymme för civilsamhället är ett utvecklingshinder, då det innebär att organisationer inte kan agera aktörer för utveckling, något som bl.a. Agenda 2030 slår fast som helt centralt för att de nya hållbara utvecklingsmålen ska kunna uppnås. Sverige bör sätta hårdare press på partnerländer där det civila samhällets

utrymme krymper. Framför allt bör man verka för att förhindra att nya lagar stiftas som begränsar civilsamhällets möjligheter att verka.

Insatser där offentligt bistånd och privata aktörer kan samverka och skapa mervärde ska främjas då det öppnar upp för ökat entreprenörskap och skapar stabila marknadsregler. Företagen har dock ett stort ansvar för att medverka till en hållbar utveckling i de länder där de är verksamma. Erfarenheten visar att riktade insatser för entreprenörskap och egenföretagande särskilt stärker kvinnors ekonomiska frihet, vilket är en omistlig nyckel till ökad jämställdhet i många länder.

Den världsomspännande kraftsamlingen för att nå millenniemålen till 2015 gav resultat. Fattigdomen i världen har minskat, och utvecklingen går åt rätt håll på de allra flesta områden. Det krävs dock även i fortsättningen stora insatser från de rika länderna för att komma till rätta med den fortfarande alltför höga barnadödligheten och den undermåliga mödrahälsan i många fattiga länder, främst i Afrika söder om Sahara. För en förbättrad mödrahälsa krävs ett långsiktigt arbete. ”Snabba lösningar”, som t.ex. fler utbildade barnmorskor på plats i dessa länder, avhjälper en del av problemen. Men för att verkligen förändrar kvinnors och flickors situation krävs i många fall förändrade strukturer och värderingar. Barnadödligheten för barn under fem år har minskat från drygt 12 miljoner 1990 till 6,6 miljoner 2014 – till stor del tack vare satsningar på vaccinationsprogram, insatser mot malaria och ökad tillgång till rent vatten. Men fortfarande dör omkring 16 000 barn under fem år varje dag, och det är inte värdigt mänskligheten 2016. Det är inte rimligt att barn i vår tid ska behöva mista livet i relativt enkla sjukdomar som diarré och lunginflammation. Vi har i dag alla möjligheter att minska barnadödligheten, som till stor del beror på basala och förhållandevis enkelt avhjälpta brister i miljön runt barnen. Arbetet måste fortsätta. Just vaccinationsprogram har visat sig vara ett mycket effektivt bistånd då en relativt billig punktinsats bokstavligen kan rädda liv.

Klimatutmaningen är i högsta grad global, och utöver ansvarsfulla nationella åtaganden för minskade utsläpp krävs gemensamma kraftansträngningar internationellt. Det är positivt att regeringen fortsätter att bygga på stödet som alliansregeringen initierade för den gröna klimatfonden. Den gröna klimatfonden startades för att hjälpa utvecklingsländer att utvecklas på ett hållbart sätt. Det krävs att de rikare länderna prioriterar att sätta in medel till fonden för att utvecklingsländerna ska kunna bidra till de gemensamt överenskomna klimatmålen.

När människor flyr från korrupta och diktatoriska regimer måste vi börja fråga oss vad dessa länders regeringar är skyldiga att göra för att bistå den egna befolkningen. Demokratikämpar och humanitära organisationer är framför allt i diktaturer i stort behov av omvärldens bistånd, och det är av största vikt att dessa medel främst kanaliseras via civilsamhällesorganisationer eller internationella multilaterala organisationer och inte via korrupta regimer. Sverige bör utarbeta strategier för att sätta press på mottagarländer att ta ansvar för sina medborgare och leva upp till ratificerade konventioner.

10. Övriga frågor inom utvecklingsarbetet, punkt 5 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:460 av Johan Nissinen m.fl. (SD),
2016/17:472 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5,
2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 11–13 och
2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 32 och
avslår motionerna
2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 10,
2016/17:1200 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 7,
2016/17:2468 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2 samt
2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkandena 15, 17 och 25.

Ställningstagande

Sverige har i dag svårt att repatriera utländska medborgare som dömts till utvisning eller fått avslag på sin asylansökan. Problemet kärna ligger i att vissa länder vägrar samarbeta och ta tillbaka sina medborgare. Sverigedemokraterna har alltid betonat reciprocitet inom biståndet, men tyvärr har Sveriges inställning till krav varit så ängslig att vi inte ens påtalat att mottagare av svenskt bistånd måste upphöra med fientliga handlingar mot oss. Sverigedemokraterna är för en solidarisk biståndspolitik, samtidigt är vi som enda parti villiga att kräva solidariskt agerande från mottagaren. Regeringen bör därför avsluta allt bistånd som går till att stödja eller som kanaliseras genom de problematiska ländernas myndigheter. Regeringen bör även använda sitt inflytande för att påverka de civilsamhällesorganisationer som får stöd av Sverige att inte samarbeta med myndigheter i dessa länder. Denna fråga bör också drivas på EU-nivå.

Amnesty Internationals rapport om Gaza och Västbanken 2015/16 ger en tydlig bild av ett skräckvälde där grundläggande mänskliga rättigheter systematiskt kränks och där våld och tortyr mot politiska motståndare tillhör vardagen. Den palestinska myndigheten visar också stora brister när det gäller korruption, yttrandefrihet, rättssäkerhet och diskriminering av kvinnor. I samband med att Sveriges regering mycket beklagligt erkände staten Palestina lanserades en ny femårig resultatstrategi för det bilaterala utvecklingsbiståndet. Med strategin ökade man det svenska stödet med 500 miljoner kronor över en femårsperiod, vilket därmed uppgår till totalt 1,5

miljarder kronor. Tillsammans med det humanitära stödet bidrar nu Sverige med sammanlagt 700 miljoner kronor per år till Palestina. Även via EU, som är största biståndsgivaren till palestinska myndigheten, bidrar Sverige med skattemedel. Europeiska revisionsrätten publicerade i december 2013 en rapport om biståndet till den palestinska myndigheten. I rapporten bekräftas omfattande brister vad gäller förvaltningen av biståndsmedlen. Revisionsrätten krävde därför, som ett direkt villkor för fortsatta utbetalningar, en fungerande administration och minskad byråkrati på den palestinska sidan. Vi menar att regeringen bör inta en mer realistisk inställning till PLO och palestinska myndigheten än nu och kritisera de uppenbara brister som finns samt ställa mycket tydliga krav. Sådana krav bör också uppfyllas innan något bistånd över huvud taget kan bli aktuellt till palestinska myndigheten. För att Sverige på riktigt ska göra skillnad i Israel – Palestina-konflikten bör det palestinska biståndet tydligare granskas. Sverige måste ställa krav på att den palestinska myndigheten bättre uppfyller demokratiska principer, bekämpar korruption och respekterar mänskliga rättigheter för att få bilateralt svenskt bistånd. Ytterligare krav måste vara att palestinska myndigheten upphör med alla belöningar för och hyllningar av terrorism, uppmaningar till terrordåd, samt tar tydligt avstånd från antisemitism och visar prov på vilja att styra i enlighet med demokratiska principer och mänskliga rättigheter samt i fredlig relation med Israel. Sverigedemokraterna föreslår därför en avveckling av biståndsmedlen så länge den palestinska myndigheten inte lever upp till ovan nämnda krav.

Sverigedemokraterna anser att biståndsmedel kan användas mer effektivt om det finns en fokusering på färre länder. Vår ambition är därför att prioritera de minst utvecklade länderna. Vi är kritiska till att Sverige bilateralt ska ge bistånd till länder i Europa för att de ska uppfylla kraven för att kunna gå med i EU, när vi redan betalar en dyr EU-avgift. I vårt mål att prioritera de minst utvecklade länderna anser vi inte heller att europeiska länder ska vara prioriterade då de i huvudsak är medelinkomstländer. Sverigedemokraterna föreslår därför en utfasning av reformsamarbetet med Östeuropa. Därmed inte sagt att vi inte kan stödja länder bilateralt i Östeuropa när kriser uppstår som exempelvis den i Ukraina.

Biståndsformen budgetstöd betalas ut direkt till mottagarlandets statskassa, vilket ställer stora krav på mottagarländernas kapacitet. Det har visat sig finnas stora brister i föregående regeringars och i Sidas sätt att styra och kontrollera denna form av bistånd. Om budgetstödet inte är tillräckligt kontrollerat menar vi att risken är överhängande att biståndspengar kan bidra till att resurser frigörs till ändamål som svenska biståndspengar inte är avsedda för, exempelvis vapen och militär. På grund av de brister som i dag finns när det gäller styrning och kontroll av denna form av bistånd samt de risker som är förenade med detta väljer vi att avveckla denna form av bistånd.

11. Övriga frågor inom utvecklingssamarbetet, punkt 5 (V)

av Lotta Johnsson Fornarve (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1200 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 7 och avslår motionerna

2016/17:460 av Johan Nissinen m.fl. (SD),

2016/17:472 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5,

2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 10,

2016/17:2468 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2,

2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 11–13,

2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkandena 15, 17 och 25 samt

2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 32.

Ställningstagande

EU-kommissionen har föreslagit att EU borde villkora sitt bistånd till Afghanistan med att de tar emot de flyktingar som inte beviljas asyl i Europa. Trots att Afghanistan på inget sätt kan beskrivas som ett säkert land. Det går dessutom helt emot principerna om hur bistånd ska bedrivas. Kommissionen har också föreslagit en blandning av främjande och tvingande åtgärder för att få andra stater, framför allt i Afrika, att hindra migranter från att ta sig mot Europa. Även om ambitionerna att färre människor ska tvingas fly kan anses välkomna får det helt fel effekter om fokus läggs på att hindra människor att röra sig. Regeringen bör slå fast att bistånd aldrig ska användas som påtryckningsmedel för att hindra människor från att fly.

12. Övriga frågor inom utvecklingssamarbetet, punkt 5 (L)

av Mathias Sundin (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 10 och avslår motionerna

2016/17:460 av Johan Nissinen m.fl. (SD),
2016/17:472 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5,
2016/17:1200 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 7,
2016/17:2468 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2,
2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 11–13,
2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkandena 15, 17 och 25 samt
2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 32.

Ställningstagande

I Tunisien pågår just nu en bräcklig demokratisering. Den unga befolkningen är trött på krig och interna stridigheter, och längtar efter frihet. Det finns över 100 partier, läskunnigheten är hög och ekonomin regionens mest välutvecklade. Under 2015 gick landet från att vara ”delvis fritt” till ”fritt” enligt Freedom Houses ranking. Man har antagit en ny feministisk konstitution och genomfört öppna och fria val. Den utvecklingen måste bejakas och stödjas. För trots att levnadsstandarden är högre än i de mer befolkade grannländerna är Tunisien det land varifrån flest människor åker för att ansluta sig till Daish. Här som där undrar förtvivlade föräldrar hur de ska kunna stoppa sina söner och döttrar från att ge sig av på mördarresor till Irak, Syrien och Libyen. Men Tunisien är också hårt drabbat av terroristernas attentat. Freedom House anger att säkerhetsproblem är en av landets stora utmaningar.

Liberalerna vill att det ska löna sig att genomföra liberaliseringar och goda reformer. Sverige bör därför – i form av ett pilotprojekt som sedan kan appliceras på andra länder – öka stödet till det demokratiserande Tunisien i dess kamp mot den tilltagande radikaleringen. Efter OECD/Dacs uppdatering av de så kallade Daereglerna i februari 2016, är det möjligt att använda biståndsmedel för förebyggande arbete mot våldsam extremism.

13. Övriga frågor inom utvecklingssamarbetet, punkt 5 (KD)

av Sofia Damm (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2468 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2 samt
2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkandena 15, 17 och 25 samt
avslår motionerna

2016/17:460 av Johan Nissinen m.fl. (SD),
2016/17:472 av Björn Söder m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5,

2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 10,
2016/17:1200 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 7,
2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD) yrkandena 11–13 och
2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 32.

Ställningstagande

När regeringen hösten 2014 erkände Palestina som stat ställdes inga motkrav. Kristdemokraterna var kritiska då, liksom nu, och anser att erkännandet skedde på ett både förhastat och ogenomtänkt sätt. Vi ser hur Palestina fortsätter att utvecklas i en oroande riktning. Uppvigling till våld, indoktrinering och hatpropaganda har blivit vardagsmat i regionen. Politiken gentemot och biståndet till den palestinska myndigheten behöver göras om i grunden. Sverige måste ställa krav på att den palestinska myndigheten bättre uppfyller demokratiska principer, bekämpar korrupktion och respekterar mänskliga rättigheter för att få ta emot bilateralt bistånd.

Regeringen har beslutat om en samarbetsstrategi mellan Sverige och Kuba som ska omfatta 90 miljoner kronor fram till år 2020. Regeringen har aviserat att dessa medel bl.a. ska gå till att stödja demokrati, stärkt respekt för bl.a. mänskliga rättigheter och reformer. Strategin sägs ta sin utgångspunkt i det samförståndsavtal som regeringen och Kuba kommit överens om, där bl.a. frågor om ekonomiska reformer, jämställdhet och mänskliga rättigheter väl pekas ut som samarbetsområden. Regeringen betonar också att den drivit på för att mänskliga rättigheter ska betonas i det bilaterala avtal som EU nu är på väg att teckna med Kuba. Från Kristdemokraternas sida vill vi se en uppriktig, rak och tydlig dialog med den kubanska regimen, och vi välkomnar steg som tas i rätt riktning. Dessvärre har dessa varit få när det kommer till mänskliga fri- och rättigheter och särskilt när det kommer till de medborgerliga och politiska rättigheterna. Man måste påminna sig om att Kuba är en enpartistat, att inga fria och rättvisa val har hållits i modern tid och att yttrande- och organisationsfriheten är starkt inskränkt. Regimen har undvikit den längre formen av politiska arresteringar som den tidigare ägnade sig åt, men ägnar sig nu återkommande åt korttidsarresteringar och bortforsling av människor som samlas för att bilda opinion i olika frågor. Kristdemokraterna välkomnar steg som tas för stärkta mänskliga rättigheter och initiativ för ett starkt oberoende civilsamhälle. Men dessa steg får inte tas inom ramen för regimen definition av vare sig mänskliga rättigheter eller civilsamhälle. Enligt regimen är de organisationer som arbetar för ökad frihet, minskat förtryck och respekt för de mänskliga rättigheterna, så som de definieras av FN, inte ens tillåtna. Organisationerna kommer alltså inte att kunna nås av ett öppet bistånd till Kuba om inte Sverige tydligt agerar för det. Därför måste regeringen vara mycket tydlig med att även stöd till organisationer som inte erkänns av regimen ska kunna utgå. Om inte det görs har stödet ingen trovärdighet.

Sedan 15 år tillbaka sitter den svenskeritreanske journalisten Dawit Isaak fängslad utan rättegång på grund av sin kritik mot regimen. Både regeringen

och EU måste öka sina ansträngningar för att få Isaak fri. Inom ramen för EU-samarbetet måste Sverige driva på för att säkerställa att nya biståndsmedel kanaliseras via civilsamhällesorganisationer som arbetar för en demokratisk utveckling i landet och kräva att biståndet genom staten avbryts till dess att Dawit Isaak och andra i hans situation frigges.

Särskilda yttranden

1. Biståndsram och anslag inom utgiftsområde 7, punkt 2 (M)

Karin Enström (M), Sofia Arkelsten (M), Sotiris Delis (M) och Maria Stockhaus (M) anför:

Riksdagen beslutade den 23 november 2016 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster. I motionen Plan för ett starkare Sverige – Moderaternas budgetmotion 2017 (2016/17:3350) presenteras Moderaternas budgetförslag och Alliansens riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Sverige beskrivs ofta som ett av världens bästa länder att leva och växa upp i. Men vi behöver göra mer för att fortsätta utvecklas i samma höga takt som vi gjort historiskt. Sverige utmanas av ett nytt och växande utanförskap som snart omfattar motsvarande 1 miljon människor, av skolresultat som sjunker och av otrygghet i alltför många områden. Många människor lever ett bra liv i Sverige med jobb, familj och fritidssysslor. Men många människor lever i en annan verklighet. En verklighet där man aldrig fått sitt första jobb, där barnens skolgång inte fungerar och där samhällsgemenskapen brister. Så får det inte vara. Vårt samhälle ska inte svika någon.

Budgetpropositionen visar tyvärr på en regering som är anmärkningsvärt nöjd, trots de utmaningar som människor ser omkring sig, och som verkar sakna plan och riktning. En regering som lånar i högkonjunktur och låter kostnaderna för bidrag och flyktingmottagande öka kraftigt. En regering som höjer trösklarna in på arbetsmarknaden genom högre skatter och utbyggda bidrag. En regering som inte tar skolans problem på allvar, säger nej till en timmes mer undervisningstid per dag och skjuter på mer matematik i högstadiet. En regering som tar mer än den ger till företagen och för en ineffektiv bostadspolitik. En regering som säger nej till ytterligare 2 000 poliser.

Vi moderater står för en annan väg. För att möta framtiden behövs en plan för ett starkare Sverige. Moderaternas mål är att öka välståndet, tillväxten och tryggheten för alla i Sverige. De reformförslag vi presenterar är fokuserade på hur jobben ska bli fler och skolan ska bli bättre. Vi vill bryta utanförskapet och stärka incitamenten för att arbeta genom att stå upp för rimliga skattenivåer, investera i utbildning och infrastruktur och värna företagsklimatet. Fler i arbete är avgörande för att få mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter, och budgeten beslutas sedan i två steg. Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen

helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 7. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och hänvisar till den anslagsfördelning och de förslag som Moderaterna presenterar i motion 2016/17:3307.

2. Biståndsram och anslag inom utgiftsområde 7, punkt 2 (SD)

Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn som betraktar värdekonservatism och upprätthållandet av en solidarisk välfärdsmodell som de viktigaste verktygen i byggandet av det goda samhället. Partiets övergripande mål är att formera en demokratisk, politisk rörelse som slår vakt om den gemensamma nationella identitet som har utgjort grunden för framväxten av välfärdsstaten och vårt lands fredliga och demokratiska utveckling. Vi eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande och ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av, och är lika inför, lagen. Genom att kombinera frihet och trygghet, individualism och gemenskap hoppas vi kunna skapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välbstånd, demokrati och en stark inre solidaritet.

Sverigedemokraterna står fritt från såväl socialismens som liberalismens ekonomiska teorier och kan därför inta ett pragmatiskt och verklighetsanpassat förhållningssätt i ekonomiska frågor. Förutsatt att det kan gagna Sverige och dess medborgare är vi öppna för samtal, diskussioner och samarbeten med alla andra partier. I vår höstbudget stakar vi ut våra viktigaste visioner för de kommande åren. Vi visar att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra.

Sverigedemokraterna vill se ett bistånd som skapar förutsättningar för människor i fattigdom och förtryck att förbättra sina levnadsvillkor utifrån sina grundläggande behov i den omedelbara vardagen. Vi vill ha ett tydligt fokus på fattigdomsbekämpning och att barnens bästa ska få stå i centrum. Vi vill se ett ansvarsfullt bistånd där varje satsad krona ska göra så mycket nytta som möjligt. Vi nöjer oss inte med en kvantitativ målsättning utan fäster större fokus vid kvaliteten och ett bistånd som är inriktat på effektivitet och resultat med de mest utsatta människorna i fokus. Bistånd ska vara till för en positiv utveckling i mottagarlandet och inte för att givarländer ska nå kvantitativa målsättningar. Det långsiktiga målet med bistånd måste vara att länder utvecklas till den grad att de inte längre behöver något bistånd. Genom en grundlig översyn av ineffektivt bistånd och en större koncentration av biståndet till de minst utvecklade länderna och på färre inriktningar kan vi effektivisera utvecklingsbiståndet i linje med FN:s rekommendationer. Genom

att vi lägger mindre pengar på avräkningar för flyktingmottagning i Sverige och genom att vi prioriterar bistånd till de mest utsatta och fattiga kan vi trots den minskade ramen göra ökningarna till flera viktiga områden såsom flyktinghjälp, humanitärt bistånd, vatten, sanitet och jordbruk. Utöver biståndsramen vill vi den kommande mandatperioden möjliggöra ytterligare pengar för flyktinghjälp i krisens närområde, vilket gör att vårt totala bistånd landar över regeringens budget. Vi står även i övrigt bakom den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 7 som förordas i Sverigedemokraternas anslagsmotion 2016/17:2895.

3. Biståndsram och anslag inom utgiftsområde 7, punkt 2 (C)

Kerstin Lundgren (C) anför:

Riksdagen har nu fastställt ramen för utgiftsområde 7 för 2017, vilket gör att Centerpartiets yrkande om 500 miljoner extra till FN:s gröna miljöfond fallit. I annat fall hade jag yrkat att ramen skulle utökas för att möta kraven från Parisavtalet om additionella medel.

Biståndet är ett medel i arbetet för en rättvis och hållbar global utveckling. Sedan länge har Sverige varit en viktig aktör och bidragsgivare till internationellt arbete för fattigdomsbekämpning och bättre miljö genom bl.a. klimatbistånd. Det är omöjligt att bygga välstånd och tillväxt i fattiga länder om man inte samtidigt gör insatser för att kunna anpassa samhällen till ett förändrat klimat och för att motverka klimatförändringarna. Den rika delen av världen har ett särskilt ansvar för att driva denna utveckling framåt.

Centerpartiets inriktning i biståndspolitiken tar tydligt avstamp i att Sverige övertygande ska kunna visa att de båda aspekterna – fattigdomsbekämpning och åtgärder mot klimatförändringarna – måste gå hand i hand. Insatser för att stödja anpassning till klimatförändringarna kan innebära åtgärder som minskar människors sårbarhet, exempelvis investeringar i hälsa, sanitet, ett fungerande ekosystem, ett uthålligt jordbruk och tillgång till vatten, liksom projekt för avancerade väderprognoser.

För Centerpartiets del är det självklart att en stor del av satsningarna måste ske i Afrika, den kontinent som sannolikt drabbas hårdast av klimatförändringarna.

Sverige ska enligt Centerpartiet stå upp för enprocentsmålet i biståndet men vi anser dessutom att Sverige måste vara berett att satsa ytterligare resurser för klimatåtgärder och klimatanpassning.

4. Biståndsram och anslag inom utgiftsområde 7, punkt 2 (L)

Mathias Sundin (L) anför:

De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och ekonomin befinner sig i en högkonjunktur. Men i stället för att använda högkonjunkturen för att bygga en buffert för sämre tider väljer regeringen att låna och presentera ofinansierade bidragshöjningar. I stället krävs en liberal ekonomisk politik där

utbildning belönas, där skatten på jobb är lägre än i dag och där det alltid är lönsamt att gå från bidrag till jobb.

Det är tydligt att reformerna som genomfördes mellan 2006 och 2014 inte räcker för att klara de nya utmaningar vi står inför. Efter två år av rödgrön regeringsmakt står det klart att Sverige är på fel väg. Alltför många står utanför arbetsmarknaden, ofta är det personer med bristande utbildning eller utrikes födda. En stor andel elever lämnar grundskolan utan fullständiga betyg. Det finns fortfarande brister i sjukvård och omsorg. Migrations- och integrationsutmaningen växer. Miljö- och klimatutmaningarna kräver kraftfulla och effektiva svar. Dessutom har kriget i Syrien och IS närvaro i regionen fruktansvärda konsekvenser för såväl samhällen som människor. Att vi är fast förvissade om att visa solidaritet i den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget understryker bara behovet av att vårda de offentliga finanserna. För att vända utvecklingen behövs en ny vision för vad Sverige ska vara och nya och kraftfulla förslag för att nå dit. För att möta framtidens utmaningar behöver Sverige en ny reformagenda.

Liberalerna lägger fram en budget med reformer för framtiden. Vi satsar på bättre kunskaper i skolan, bättre möjlighet för företag att anställa och ett försvar med kapacitet att försvara Sverige. Dessutom presenterar vi en integrationsplan som bygger på lika delar humanism och realism, och som motverkar parallellsamhällen och hedersvåld. Vi prioriterar också det militära försvaret. Den säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde har kraftigt försämrats på kort tid, vilket ställer höga krav på vår beredskap både vad gäller det nationella försvaret och våra samarbeten med andra. Sverige behöver snabbt rusta upp och gå med i Nato.

Riksdagen har genom rambeslutet avvisat Liberalernas förslag till inkomstberäkning och fördelning av utgifter per anslagsområde. Därmed tar Sverige nu en annan väg än den Liberalerna vill se. Sverige kommer att tappa i jobb, kunskap och försvarsförmåga.

Vårt budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med det förslag till ram som Liberalerna förespråkar. Liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på lång sikt försvaga budgetprocessen och effektiviteten i finanspolitiken. I stället framför vi i detta särskilda yttrande den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 7 som förordas i vår anslagsmotion 2016/17:3423 och som redovisas i bilaga 2 till detta betänkande.

5. Biståndsram och anslag inom utgiftsområde 7, punkt 2 (KD)

Sofia Damm (KD) anför:

För ökad gemenskap och framtidstro vill vi ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga goda relationer och känna trygghet och som gör det lättare för människor att gå från utanförskap till arbete. Vi vill

skapa förutsättningar för en god tillväxt och ett företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Att stärka familjernas självbestämmande och det civila samhällets ställning skapar en grund för fungerande mellanmänniskliga relationer. Genom en välfungerande ekonomisk politik kan vi också satsa resurser på offentlig välfärd, lägre skatt för arbetande föräldrar, lägre skatt för arbetande seniorer och lägre skatt på pensionsinkomster. Och med genomtänkta reformer på arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap.

Nya jobb skapas inte av politiska lösningar ovanifrån; de skapas i växande och lönsamma företag. Den rödgröna regeringen tror att de kan nå Europas lägsta arbetslöshet och klara integrationsutmaningen med massiva skattehöjningar på arbete och företagande. Kristdemokraternas inriktning är den motsatta – vi vill sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och förbättra förutsättningarna för företagande. Det är också av stor vikt att den ekonomiska politiken utformas på ett sådant sätt att resurserna används effektivt för att skapa trygghet för dem som befinner sig i utsatta situationer. Tillväxten måste komma alla till del. Välfärden måste utvecklas genom fortsatt valfrihet, tydligt kvalitetsarbete och effektivt användande av resurser.

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Eftersom riksdagen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den Kristdemokraterna önskar avstår jag från att delta i beslutet om anslagens fördelning. Kristdemokraternas budgetförslag måste betraktas som en helhet där delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2016/17:1 Budgetpropositionen för 2017 utgiftsområde 7:

1. Riksdagen fastställer biståndsramen för 2017 till 0,99 procent av vid budgeteringstillfället beräknade bruttonationalinkomst (BNI) för 2017 beräknat enligt EU-förordningen för nationalräkenskaperna ENS 2010.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 ställa ut statliga garantier för biståndsverksamhet som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 12 000 000 000 kronor.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 för anslaget 1.1 Biståndsverksamhet besluta om kapitaltillskott på högst 400 000 000 kronor till Swedfund International AB.
4. Riksdagen anvisar för budgetåret 2017 ramanslagen under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, när det gäller anslag som står till regeringens disposition, enligt tabell 1.1.
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2017 besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.
6. Riksdagen anvisar för budgetåret 2017 ett ramanslag under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd för Riksrevisionen enligt tabell 1.1.

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:48 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för ett ökat stöd till SRHR inom FN:s humanitära insatser och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:72 av Björn Söder och Kent Ekeröth (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upphöra med allt bistånd till den palestinska myndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:89 av Caroline Szyber (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett system skulle kunna utformas så att pengar avsätts under år av ökade biståndsanslag för att användas under år av minskade anslag och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:90 av Caroline Szyber (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det svenska utvecklingssamarbetet bör verka mot barnaga och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:93 av Caroline Szyber (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur mikrokrediter kan få en ökad roll i svenskt internationellt utvecklingsarbete och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för valutasäkring i samband med mikrokrediter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:460 av Johan Nissinen m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör sammanställa ett paket av åtgärder som snabbt kan sättas in mot länder som vägrar samarbeta om återtagande och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:461 av Björn Söder m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom OECD-Dac ska föreslå ett förändrat regelverk enligt vilket kostnader för fredsbevarande styrkor under FN-mandat ska räknas och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:463 av Björn Söder m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska, i samarbete med andra biståndsgivare, på en noggrant utvald plats ta initiativ till ett experimentellt uppstartande av en oberoende myndighet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:465 av Björn Söder m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda och upprätta en vitbok om hur stor del av svenskt bistånd som utställts till mottagarländer genom historien, utan att

Sverige vetenskapligt utvärderat biståndets effektivitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska börja utföra stickprovskontroller av svenskt bistånd med hjälp av vetenskapligt solida och kvantitativa effektutvärderingar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen på sikt bör verka för att avveckla alla former av långsiktiga biståndsprojekt som saknar vetenskapligt solida effektutvärderingar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:472 av Björn Söder m.fl. (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa krav på palestinska myndigheten och PLO och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om villkor för bistånd till palestinska myndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:474 av Björn Söder m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för en långsiktig plan för finansiering och ansvarsfördelning mellan givar- och mottagarländer samt av kostnader för framtida hivbehandling i de minst utvecklade länderna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:654 av Isak From och Helén Pettersson i Umeå (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera och utveckla stödet till Palestina och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:664 av Robert Hannah (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen för biståndsramen se över hur medel till Irak och Syrien riktas till återuppbyggnad av de folkmordsdrabbade folkens områden och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1054 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka satsningen på villkorslöst kontantstöd och basinkomst inom svenskt humanitärt bistånd och utvecklingssamarbete som ett medel att uppnå Agenda 2030-målen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1066 av Jan Björklund m.fl. (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om demokratilyft inom svenskt bistånd och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka stödet till FN:s humanitära hjälporgan och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska stödet till utbildning bör öka och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i högre grad ska utvärdera mottagarländerns prestation vad gäller demokratiska reformer, mänskliga rättigheter, jämställdhet, öppenhet och korruptionsbekämpning och utforma biståndet därefter och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka biståndet till extremismbekämpning i Tunisien och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att halvera stödet till inhemska informationssatsningar och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för att skydda och restaurera världsarv och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1073 av Jan Björklund m.fl. (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flickors och kvinnors friheter, rättigheter och möjligheter ska genomsyra svensk biståndspolitik och där behållas som ett av de tre genomgripande perspektiven och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenskt bistånd i högre grad ska användas för att säkra flickors skolgång och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1079 av Jan Björklund m.fl. (L):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om demokratibistånd för arbete med hbt-rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1195 av Hans Linde m.fl. (V):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för utvecklingssamarbetet bör arbeta för att stärka

organisering och fackliga rättigheter i exportfrizoner och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om hur mänskliga rättigheter i arbetslivet och Decent Work-agendan tydligare kan prioriteras i svenskt utvecklingssamarbete och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige genom sitt utvecklingssamarbete särskilt bör understödja kvinnors rättigheter och möjligheter att organisera sig på sina arbetsplatser och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1200 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör slå fast att bistånd aldrig ska användas som påtryckningsmedel för att hindra människor från att fly och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1441 av Ola Johansson (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste driva på för ökat klimatbistånd i internationella förhandlingar och att Sveriges klimatbistånd måste öka och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska driva på för ökade satsningar på landsbygdsutveckling med ökat fokus på jämställdhet och kvinnors entreprenörskap och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1919 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa tydligare krav på hur biståndet mer kraftfullt ska bidra till resultat vad gäller mottagarlandets arbete för att bekämpa mödradödlighet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1920 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa tydligare krav på hur biståndet mer kraftfullt ska bidra till resultat vad gäller mottagarlandets arbete med att utrota barnäktenskap och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1923 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur biståndet än tydligare och mer kraftfullt kan bidra till resultat vad gäller mottagarlandets arbete med att implementera Stockholm

Statement of Commitment för att skydda, värna och stärka de mänskliga rättigheterna och öka jämställdheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1924 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ställa tydligare krav på hur biståndet mer kraftfullt ska bidra till resultat vad gäller mottagarlandets arbete med att bekämpa könsstympling och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1941 av Staffan Danielsson och Eskil Erlandsson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biståndsbudgeten bör få ett fokus på livsmedelsproduktion i Afrika och på så sätt bidra till en ökad sådan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2235 av Jennie Nilsson och Anna Wallén (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en tätare samverkan mellan utvecklingsfinansiering och svenskt bistånd och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2334 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i huvudsak neka länder som inte tecknar återtagandeavtal i enlighet med svenska önskemål bistånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2468 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de krav som den s.k. kvartetten ställt på Palestina, om stopp på terrorism, uppvigling till hat och våld samt hyllning av terrorister, även bör ställas av Sverige för ett fortsatt ekonomiskt bistånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenskt bistånd måste följas upp för att säkerställa att mottagarna lever upp till de krav som ställts, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2504 av Jeff Ahl m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka biståndet till internationell flyktinghjälp och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bistånd till flyktingmottagande utvecklingsländer genom Världsbanken och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att begränsa avräkningarna i biståndet för flyktningmottagning i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fortsatt stöd till Västafrika och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftigt öka biståndet till insatser för rent vatten och grundläggande sanitet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kraftigt öka biståndet till insatser för jordbruksutveckling och hållbart skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biståndet till utbildningsinsatser ska riktas till de minst utvecklade länderna och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om industrialiseringsstöd och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bistånd riktat till demokrati och mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i biståndet prioritera de minst utvecklade länderna och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att villkora biståndet till den palestinska myndigheten och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avsluta reformsamarbetet i Östeuropa och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla biståndsformen budgetstöd i dess nuvarande form i det svenska bilaterala biståndet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i högre grad kanalisera bistånd genom svenska organisationer i det civila samhället och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att resultatbaserat bistånd ska vara styrande för allt svenskt bistånd och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2528 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om slopat bistånd till PLO och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2768 av Karin Enström m.fl. (M):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen i avsnitt 6.3 Bistånd och tillkännager detta för regeringen.

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen i avsnitt 6.5 Biståndet som verktyg för demokratin och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2779 av Teres Lindberg och Lawen Redar (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge en del av biståndet till Etiopien för framväxten av en opposition som vill främja demokrati och mänskliga rättigheter i landet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2791 av Börje Vestlund m.fl. (S):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett hbt-perspektiv i utvecklingssamarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2796 av Mathias Tegnér m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bistånd för att motverka kvinnlig könsstympning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2869 av Lawen Redar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera svenskt hälsobistånd som en del av utvecklingsbiståndet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2895 av Markus Wiechel m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:2952 av Ulrika Carlsson i Skövde och Annika Qarlsson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad finansiering för millenniemål fem om minskad mödradödlighet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3082 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biståndet ska bidra till en mer långsiktigt hållbar och inkluderande fattigdomsbekämpning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska stå upp för enprocentsmålet i biståndet samt att mer resurser utöver

- detta bör ges till klimatåtgärder och klimatanpassning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ökat fokus på de fattigaste länderna och tillkännager detta för regeringen.
 5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom ramen öka fokus på hållbara humanitära insatser för att lindra, förebygga och återuppbygga efter konflikter och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i fördelningen av biståndet säkra kvinnors rätt till fullföljd utbildning och SRHR och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bistånd för att stärka jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stödet till demokrati, jämställdhet och klimat och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3146 av Olof Lavesson m.fl. (M):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sveriges utrikes-, EU- och biståndspolitik ska spela en viktig roll i att stärka hbtq-personers rättigheter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3206 av Sofia Damm m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av ett ökat fokus inom biståndet för att hjälpa människor på flykt och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ökad utsträckning kanalisera det humanitära stödet genom mindre civilsamhällsorganisationer och samfund som arbetar i den direkta "frontlinjen" i katastrofområden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att stärka lokala aktörers kapacitet att utföra humanitärt arbete i enlighet med de humanitära principerna och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det multilaterala stöd som Sverige ger till en rad olika FN-organ måste fokuseras på och i större utsträckning än tidigare samlas hos de organ som har störst verksamhet bland flyktingar och som arbetar med barns säkerhet och rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat anslag till UNHCR, WFP, CERF och Unicef och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste ligga i framkant när det gäller att stödja initiativ för att skapa arbetstillfällen för människor på flykt, likt Världsbankens stöd till Jordanien och Libanon, och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en särskild biståndsstrategi som enbart inriktas på att ge stöd till människorättsaktivister och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för utvecklingsprojekt bör ge ökade möjligheter för enskilda människor och civilsamhällesorganisationer att skapa, inhämta och sprida information via internet och annan informations- och kommunikationsteknologi (ICT) och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste driva på för att säkerställa att nya EU-biståndsmedel till Eritrea kanaliseras via civilsamhällesorganisationer och kräva att inget bilateralt bistånd sker till dess att Dawit Isaak och andra i hans situation frigges, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste tydliggöra att även stöd till av den kubanska regimen icke erkända organisationer ska kunna utgå och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nya landstrategier som tas fram alltid ska innehålla en analys av situationen för religions- och övertygelsefriheten och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja stödet till den globala fonden och den globala vaccinalliansen Gavi och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste ställa krav på att den palestinska myndigheten bättre uppfyller demokratiska principer, bekämpar korruption och respekterar mänskliga rättigheter för att få ta emot bilateralt bistånd och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omfördela inom budgeten och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undvika en sammanblandning av militära och humanitära insatser och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3307 av Karin Enström m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ansvarsfull hantering av biståndsmedel och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biståndet ska utgå från och värna OECD:s (Organisation for Economic Co-operation and Development) biståndskommitté Dacs (Development Assistance Committee) definition av bistånd och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om principen och arbetssättet att biståndets resultat ska återspeglas i strategierna och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara tydligt och ställa höga krav på sina samarbetspartner i biståndet när det gäller resultatfokus, ett aktivt antikorrupsionsarbete, en effektiv medelsanvändning och transparenta system för redovisning samt att Sverige också ska vara berett att ompröva sitt biståndsenagemang när kraven inte uppfylls, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en tydlig landfokusering samt att inte förlänga de bilaterala strategier som är under utfasning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kärnstödet till multilaterala organisationer och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska stödet till regionala och bilaterala strategier och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade anslag till UNHCR, WFP, Unicef, Cerf och Gavi och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det krävs en översyn och analys av kärnstödet till de multilaterala organisationerna för att kunna ta ställning till var biståndsmedlen gör mest nytta och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3317 av Jabar Amin m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avräkningarna från biståndet för att bekosta det inhemska flyktingmottagandet bör fasas ut successivt så att de försvinner helt inom en tioårsperiod, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3346 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska biståndsmedel bör prioritera jämställdhetsfrämjande insatser och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3382 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ökad utsträckning använda det svenska biståndet för att stärka stater i sönderfall som är i farozonen för att bli baser åt terrorister och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3387 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ökad utsträckning använda det svenska biståndet för att stärka stater i sönderfall som är i farozonen för att bli baser åt terrorister, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3409 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera hjälp i närområdena genom ökade anslag till UNHCR samt utvalda kompletterande hjälporganisationer och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Utrikesdepartementet och Sida i uppdrag att se över bistånd och annat samarbete med länder som motarbetar återvändande av sina medborgare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3423 av Birgitta Ohlsson m.fl. (L):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:3448 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2016/17:3475 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ospecificerade bilaterala avtal med länder i krisområden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främst stödja civilsamhället och enskilda organisationer om mottagarlandet är en diktatur, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av Sidas effektivitet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av bistånd och bidrag genom MSB och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till mindre biståndsorganisationer och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mikrolån och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionspartiernas anslagsförslag

Avslag för 2017 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen					
		M	SD	C	L	KD	
1:1	Biståndsverksamhet	33 706 103	-1 398 000	+1 000 000	+500 000	+466 000	
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 095 848				-2 127	
1:3	Nordiska Afrikainstitutet	14 594					
1:4	Folke Bernadotteakademin	107 023					
1:5	Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000					
1:6	Utvärdering av internationellt bistånd Nya anslag	16 437					
99:1	Särskild forskning och utvärdering inom biståndet			+50 000			
Summa för utgiftsområdet		34 990 005	-1 398 000	+1 050 000	+500 000	+463 873	±0

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2017 inom
utgiftsområde 7 Internationellt bistånd*Tusental kronor*

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Biståndsverksamhet	±0	33 706 103
1:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	±0	1 095 848
1:3 Nordiska Afrikainstitutet	±0	14 594
1:4 Folke Bernadotteakademin	±0	107 023
1:5 Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	±0	50 000
1:6 Utvärdering av internationellt bistånd	±0	16 437
Summa för utgiftsområdet	±0	34 990 005

BILAGA 4**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
6. Övriga motioner		
2016/17:72	Björn Söder och Kent Ekeröth (båda SD)	
2016/17:89	Caroline Szyber (KD)	
2016/17:90	Caroline Szyber (KD)	2
2016/17:93	Caroline Szyber (KD)	1 och 2
2016/17:654	Isak From och Helén Pettersson i Umeå (båda S)	
2016/17:664	Robert Hannah (L)	2
2016/17:1054	Annika Lillemets m.fl. (MP)	
2016/17:1441	Ola Johansson (C)	1 och 2
2016/17:1919	Ulrika Karlsson i Uppsala (M)	
2016/17:1920	Ulrika Karlsson i Uppsala (M)	
2016/17:1923	Ulrika Karlsson i Uppsala (M)	2
2016/17:1924	Ulrika Karlsson i Uppsala (M)	
2016/17:1941	Staffan Danielsson och Eskil Erlandsson (båda C)	
2016/17:2235	Jennie Nilsson och Anna Wallén (båda S)	
2016/17:2334	Johnny Skalin (SD)	
2016/17:2528	Markus Wiechel (SD)	
2016/17:2779	Teres Lindberg och Lawen Redar (båda S)	
2016/17:2791	Börje Vestlund m.fl. (S)	5
2016/17:2796	Mathias Tegnér m.fl. (S)	1
2016/17:2869	Lawen Redar (S)	
2016/17:2952	Ulrika Carlsson i Skövde och Annika Carlsson (båda C)	
2016/17:3317	Jabar Amin m.fl. (MP)	
2016/17:3475	Markus Wiechel (SD)	1–6